

గను/పాళీలు
అగేటి కలములు

ఫిబ్రవరి నెలాఖరువరకు
గ్రూపు దా 10 లు చొప్పున పంపబడును.
విక్టోరియా డి ప్లా,
మెలాపూరు — మద్రాసు.

జిరసీవారిచే శాస్త్ర పకారము నూతనముగా కనిపెట్టబడినది.

బస్సులోనున్న డ్రాక్టరు వాన్ గ్రాన్ అండుపై యఫ్ గారితో కామశాస్త్రమునందు

కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పము

1 3 8, 2-8-0

సర్ వాస్యన్:—అంటువ్యాధులు రానీయక ఆహారపరచును. 5 ట్యాబులుగల ప్యాక్లట్టు
 బిడి:—నపుంసకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇదియొక్కటియే.

ఆస్తి టేక్స్.—స్వభావ విరుద్ధములేక గర్భమును తప్పును

[బుక్ 1 కి ధర రూ. 6-0-0

ప్రశ్న:- శ్రీలకు గలగు నాలో వ్యాధులను చూచుచు బెరుగుము, బుడ్డి 1 కే ధర రు 3-0-0

బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 6.0-0

అన్ని పట్టణాలలోను ఏజెంట్లు కావాలెను. ఔషధములతో పథ్యనియమములు, ఇతరవివరములుపూర్తిగా
1884 Genz Wheeler & Co., (F/ Dept) తెలుపబడును.

Genz Wheeler & Co., (F/ Dept)

తెలుపబడును.

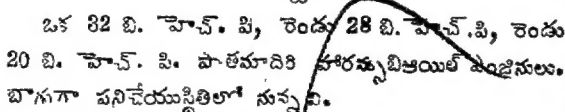
3, Commercial Buildings, Clive Street, CAICUTTA.

or 8, Broadway (Upstairs) Madras.

మంచినమయము! చౌక, శ్రేష్ఠమైనవి, ఉపయోగించనివి.

మా సహాయమును ఉపయోగించుకొనుడు

తక్షణమే ఇచ్చుటకు ఈదిగువ తెలుపబడిన సరకు మావద్దనున్నది

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. ట్రూడ్ స్పాండర్లు ఆయిల్ ఎంజిను.
రెండు 10 అడుగులది. ఒకటి 12 అడుగులది లేటీలుగలవు.

క్రొత్తది
అశ్వేక పరిమాణములలో పోర్ట్ బుల్ ప్రిముఎంజినులు,
వ్యవసాయమునకుకావలసిన పంపింగుపాంటులు, ఐస్ ఫ్లాట్టర్,

శ్రీమదులు కావలసిన స్థాంతులు, ఐర్విత్ అందు లంగామైగు బాయిలరులు; స్త్రీమంజినలు, బియ్యపునూర్లులు మొదలగునాటికి కావలసిన పరికరములు. అనేకరకముల బియ్యపుమరలు మొదలగునవిమాడ గలవు.

ఒక 65 బి. హెచ్. పి. రసన్ ప్రొజెక్టర్, సి. సి. టెపు క్రూడులయిల్ ఎంజిను.

ఒకచోట మా ప్రదర్శనశాలకు వచ్చి మావద్దన ప్లామోనున్న శ్రేష్ఠమైన మెషినులవల విక్రీలి తక్కువయిన నమూనూ గలగును.

విపరమునకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.

HEAD OFFICE.—43, Ripon St, Calcutta.

BRANCHES:—London. Bombay, Lahore,

Deini & Benares.

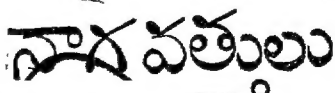
B. D. BERY & Co.,

1737

Engineers, Machinery Merchants &

Government Contractors,
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు. 1824

ఇది 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు
అంతే మా పరిధిలో నవనాగరికమునకు తగినటు
లేదు. గానమునకు వాటికొప్పుకొని అంగుళము
మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వరకున్నవరకు
చేయవచ్చును. వీటికి తరుగునచ్చు మజారి రు. 25
లకుమీదలు రు. 35 లు వరకు గలదు. ప్రవృత్తి

చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్య యియ్యవలెను. అన్నిరకపు చెండినవరముబంగారు నగలు, సామానాలు పాకు లా నీవముగావున్నవి. ఒకపాకి నవ్వి ఒక చిహ్నాధారపుమువూపుద తీసిన మానవుకము మీకు తెలియును.

చివరి కవిత 172 పుటల క్యాటలాగ్ 1 కీర్తి 1. తెలిపాను నెం. 802 కంఠినిలాసను "ఉమ్మడియా" కంఠినిలాసను శాస్త్రి, గురునాథుని శాస్త్రి కంపెని, నగలపర్లకుల, 25, వై. నామకూరకొడు, మదరాసు.

పంచములు ప్రజాస్వామిక
ప్రభుత్వము

ప్రస్తుత నితి

(రంగనాయకులు డి.ఎ. పి. (అక్సఫర్డు))

సి. యన్. డబ్ల్యు

(ನಿನ್ನ ಟೆರರ್‌ವಾಯಿ)

చూడును. కొందరు మహానుభావులు, “పంచములు విద్యారహితులు, బాధ్యత నెరుంగనివారు. బాధ్యతాయుత సంస్థలయం దనుభవరహితులు. అస్థితేనివ్యాపకులే, నిలకడ యగు బుద్ధితేనివారు. కాన వారికి వెంటనే ఎన్నికలందు పాల్గొను స్యత్వ మొసంగుటకంటె వారికి ప్రాతినిధ్యమిచ్చుటకంటె వారి తరపున వారిపరముగా మనల మన (బ్రిటిషు ప్రభుత్వ మెట్లు 1917 వరకు పాలించెనే) అటు లనే తాము అన్నికార్యములు వారు వ్యక్తిత్వము జొందునరకు లోకము బోధలందు కాన్పిలునందు సెరవేర్చునలయు”నని తెల్ప సాహసించుచున్నారు. అట్లు చేయువారిని “Treastes” బ్రష్టీలందురు. వారికి లొంగి వారిచే నడుపబడువారిని మైనరు సంఘములందురు. అదృష్టవశాత్తు మన ప్రభుత్వ మొనీష్టాంతమును పూర్తిగా బలపరుపకేదు. నిమ్నజాతి ప్రతినిధులను చేరుతో నియోజకత్వ మను పద్ధతిద్వారా కొంత ప్రాతినిధ్యము పంచములకొసంగుటతో, మైకులములవారి కానిరంగుకాధికారము లేకుండకేసి, పంచములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరమును ధర్మమును నిర్వచించెను. వాని ఎన్నికల సేర్వరచుటవారు నియోజించుట ననుసరించి, మైక్కులములవారికి “ఇష్టాయిష్టపు యధికారమునిచ్చి తిరిగి “బ్రష్టీ” యను మాత్రమును కొంతవరకు తెచ్చిపెట్టిరి. మైన జాచి నటుల ఈ “బ్రష్టీ” మాయ యెటుల నటుమామునుల కల్గించినది. ఎంతయవ్యాయము. దుర్మార్గమునకు కారణభూతమైనది. అందరకు తెలిసియేయున్నది. కాన, ఇంగ్లీషువారివద్దనుండి యీగారడీని సేర్చుకొని, అధోగతికి మనపంచముల బంధులకంటె మరొకమార్గము వెదకుటమేలు.

కాల్గఁ:—అసలు ! ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిప్పుటందుగఁగల
 మూలము త్రవేయి? పంచముల విషయములు కాన్పించుటకు,
 బోర్డులందు చర్చించునపుడు వారిప్రతినిధులు, తమతమ సంఘా
 భిలాషలను, సంఘచర్యల బయల్పరచి, ఆసంఘములకు లాభము
 కలుగజేయుట తరువాత ఈ ప్రాతినిధ్యముద్వారా, పంచముల
 మధ్య ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును" తాముకూడ యితరసంఘములతో
 సమానులమే. తమకుకూడ ప్రభుత్వమునందు కొంతస్థానమున్నది.
 ప్రభుత్వముచేయు పనులకు తాము సమ్మతించుటో ఎదిరించుటో
 త్రోల్రపనుల తాము ప్రభుత్వముచే చేయించుటో చేయగలకై
 తమకు తమప్రతినిధులక్వాతా యున్నదను జ్ఞానముద్వారా
 కల్పించుటయేనని తెలిసికొనవలయును. ఈరెండు పర్యవసాన
 ములు "నియోజించ" పద్ధతి క్వాతా యొంతవరకు
 కల్పించున్నచో చూతము. ప్రభుత్వము వీరిప్రతి
 నిధులు ప్రతితాళుకాయందుగాని ప్రతిజిల్లాబోర్డు
 నందుగానిలేదు. అచ్చులచ్చుకున్నను వారు ఒకరో యిద్దరో
 యొకరుండుటచే, వారిమాట నాయబోర్డులందులెక్కుగొనువారు
 లేరు. అసభ్యులకు, ఆయాబోర్డుల యధ్యక్షు లేవిధమైన ప్రతి
 నిధికార్యము జేయుచి కిన్వమిచే మనసభ్యులు అనుభవముపొందు
 సదుపాఠములు కల్పింలేదుగదా. తమ పంచముల కలిసికొని
 మాటలాడునపుడులేన కల్పింలేదు. రెండుఎన్నికలులేమిచే, పో
 టీలుజరుగమిచే అధ్యక్షులేరో తెలియమిచే ప్రతితాళుకాయందు
 పంచములయం దధిక సంఖ్యాకులకు తమతరపున ప్రతినిధి తమ
 బోర్డునందు నియోజింపబడెననియే తెలియదు. లక్షలకొలది
 ప్రజలకు మనదేశేంద్రుడుగాని తమ ప్రతినిధియని తెలియదు.
 ఇట్టికితలుం దాప్రతినిధులు బాధ్యతకెరింగి ప్రజలతరపున పని
 జేయవలయునని భయ ముండదుకదా! అందువలననే అనేకసభ్యు
 లు తమ స్థానమును స్వార్థలాభములకై యుపయోగించుకొనుట
 తొట్టించుచున్నది. చూడు అధ్యక్షునిసలహాపై మంత్రియిచ్చము
 పై తాము నియోజింపబడుటచే, అధ్యక్షుని యిష్టానుసారము
 నడచు మంత్రిద్వారా తమజిల్లాబోర్డులయధ్యక్షులు, వారి యిష్ట
 ము ననుసరించి తాము వోటులసేయనిచో బోర్డులందు మాట్లా
 డనిచో తిరిగి నియోజింపబడ మను భయము ప్రతిసభ్యునకు
 గలదు. ఇందువలన నేతకునివలె స్వతంత్ర్యరహితునివలె ప్రప
 ర్తియవు, అధ్యక్షునికన్నుపై నైలై ప్రపరించుచు

పంచములకు మేలు చేయు జాలకున్నాడు. ఇట్టి మహిమ సంగతి నింక నుండరాదు. ఈయనర్థకమైన "మంత్రము" యిచ్చుకొనుటను కొనుటకంటె అసలే ప్రాతినిధ్యము లేదనుకొనుట మేలు.

ఇక చేయునదేమి? ఒకటి- ఎన్నికలద్వారానే మనము చూచిన అలజడి ప్రారంభము సాంఘిక సంస్కారోద్యమ ప్రారంభము స్పృహ ప్రారంభము కలుగుటకు పలయు సదుపాయములు కలుగగలవు. ప్రస్తుతస్థితిలందలి కేంద్రవ్యాసమున చూచెదము. రెండు క్రిస్టియనులవలె పంచములు వారిస్నేహితులు మాంటెగ్యుగారు వచ్చినప్పుడు అలజడి కల్గింపకపోవుటచే ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గొర్రుంటుంటే క్రిస్టియనులకు లభించినవరము మనకు దొరుకేయదు కాన ఈపరిధియైన కాంగ్రెసు ప్రజానిక తయారుగాకముందే తమయందొక సాగించి కొంతపనియైన జేయించి పూర్వపుదుస్థి నుండి సంప్రాప్తమగును. మూడు వామినేషను ద్వారా కలుగని వృద్ధి. ఎన్నికల పూర్వకముగానే గలుగగలదు. క్రిందటిదేవుడు నత్తరములందీ పాడుపద్ధతి ద్వారా వెనుకటి యపహాసాన్ని సాగించుటకు ఎన్నికలచే ప్రాతినిధ్య మేర్పరచియున్న అభ్యర్థులు వారిసహాయములు మోటారుకారులు మీటింగులు పార్టీలు ఎన్నికలు తదితర యట్టహాసమునన్నిటి ద్వారా యిదివరకే గొప్పయిబడి మేలుకొనుట జాగ్రదావస్థ పంచములందు కలిగియుండెడిదని తెలిసికొనవలయును. నాలుగో ఈయనకాశముగూడ జారవిడిచిన వామినేషను దుర్భాగముల మరికొంతకాలము సాగనిచ్చిన "ట్రస్టీ" పద్ధతిని ఘనీభవింపజేసిన ఈలోపల పైతరులములవారికి యధికారము కాన్సిలులలోని ప్రధానస్థానపు లాభముల నిరంతరభాగిత్వమును బాగుగ వారంపరుగ్రహించునట్లు చేసినచో దీనిజనులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలయునన్నను వారికందరికి వోటులు కావలయునన్నను వెనుక బ్రాహ్మణులు నోరుతెరిచి అగ్నిగ్రక్తినిపై బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరు లెదిరించి మనల పరాధులు చేసెదరు.

డెల్టాలో శిశుప్రదర్శనము

డెల్టా ఫిబ్రవరి 14:— డెల్టాలో రెండవసారి శిశుప్రదర్శనము జయప్రదముగ జరిగిన ప్రభుత్వ యధ్యక్షుల క్రింద ముగిసెను. తొలుత ప్రముఖు లిచ్చిన విరాళములను బ్రకటించి 5. పిమ్మట రీడింగు ప్రభుత్వారు తన పేరంబరకు బంగారుపతకమును ప్రదర్శనమున కంతకును మెప్పువడసిన శిశువును చంపూజిచ్చెను. నిజాముద్దీను శిశువును కొకగడియార మిచ్చెను. పిమ్మట యువసంఘాధ్యక్షురాలగు చట్టి గార్కా నివేదిక జదివె. వెనుకటివాటికంటె నిది జయప్రదముగ జరిగినదనియు, మహామృదీయులు గూడ నధికము పాలుగొనినదియు తెలిపె. స్త్రీల తరపున రీడింగు ప్రభుత్వ ప్రదర్శన స్థాపకురాలుగ బొగడిరి.

పిమ్మట వివేచనంద్ర పాలుగా రుపన్యసించుచు, నేటి శిశువును తేపు జేకాభ్యుదయకారకులు గావలయుననియు, శిశువులను బాగుగా పెంచవలయుననియు, శిశువులతల్లులగుడ జాగ్రత్తగ జూడవలయుననియు, రీడింగు ప్రభుత్వ మరణావస్థ యందున్న యాబాతి క్లిష్ట మహాపాపకారములేని విముక్తి గలిగించెననియు తెలిపె.

పిమ్మట ౬౦ హబిటుల్లాగా రుపన్యసించుచు, నీ ప్రదర్శనమువలన మదరాసులో శిశుమరణము తగ్గినదనియు, చెన్నరాజధానియంతయుగూడ పూర్వ పూర్వకముగ దీనియందు బాహ్యుని ననియు తెలిపె.

పిమ్మట సాధారణభాగ్యుడగు మేక్వాటుగా రుపన్యసించుచు, దీనిపూర్వోత్తరములం తెలియబడిచి రీడింగు ప్రభుత్వ గారి కెంతయు నభినందించిరి.

సభ ముగించుచు రీడింగు ప్రభుత్వారు జయప్రదముగ ప్రదర్శనము సాగించినందుల కందఱు నభినందించిరి.

రెడ్డిరాణి నందీ చంద్రుని మత, సాంఘిక, న్యాయ విద్యావిషయముల చర్చింపబడును. వారకాంత (నాటకము) విలులయు, విజ్ఞానము అద్భుతవర్ణనలు, విచిత్ర చరిత్రలయను. మ 12 మిథునానురాగము (మేరుగన్న నమ) మ 12 సరసింహకారికావృత్తి (అపస్తంబ గృహ్య సూత్రములకు తెలుగు 74 తత్వరమగు స్మార్తగ్రంథము 1-10-0 రెడ్డిబ్రదర్లు రాయనరమణి గౌదావరిజిల్లా.

ఆరోగ్యవిధులు

(మౌర్యాశ్రీ, డాక్టరు ఎస్. వేంకటరావు ఎల్. ఎమ్. ఆండ్ యస్. (చెన్నపురి) గారు, దంతబాధనుగూర్చి భర్తృపరమున నోపగిన యుపన్యాససారాంశము.)

౧. పంటినోప్పి— ఇది బిడ్డలకు దఱుమగవచ్చుదిబాధ. సామాన్యముగ బెద్దలేమైనక జెప్పుచుండునపుడు బుద్ధిమాంశ్యముగల బిడ్డలు నోరు తెలుచుకొని వినుచుండుట మనమెఱుంగదుము. ఇది మంచిచిరువాటుకాదు. మెదటికి గావలసినంత రక్త ముండకపోవుటచేతను, శుభ్రమైన గాలిలేకపోవుటచేతను, బాలకులు నోరు తెలుచుకొని వినునలసియున్నది. ఉపాధ్యాయు లిది గమనించినచో, ఆరంభదశయందే బాలకులు నోరు తెలుచు కొనెడు స్వభావమును మార్చింపవచ్చును. నోరు తెలుచుకొని యుండుటవలన ముక్కుతో నూపిరిపీల్చుపని తగ్గును. నోటితో దినుట ముక్కుతో బీల్చుట మన వైద్యగ్యము. నోటిమాలమున గాలినిబీల్చినచో గాలిలోనుండు ముడిపురుగులు నోటిమాలమున బ్రవేశించి, దంతపాక్ష్యములక జేరుకొని, వానిని బాధించును. ఈ పంటిబాధయే తక్కినవ్యాధులను గల్గించును. ఎప్పుడును నోటినుండియే గాలినిబీల్చుటవలన నోరు పెద్దదగును. ముక్కులు చిన్నవగును. కన్నులు ప్రాప్తములగును. మెదటిసావర్థ్యము తగ్గును. మన మేపదార్థముపై జక్రగ్రం నమలిమింగవలెను. కొట్టె పెనగలు మెదలగువానిని బాగుగ నమలి తినవలెను. ఇది దంతములకు మంచిపరిశ్రమ. పులునుమస్తువులు దంతములను జెలుచును. వాని నమితముగ వాడరాదు. దంతములు మనశరీరమునకు గోటుగాపాడు భటులవంటివి; కావున వాని నెక్కువ హెచ్చరికతోక జూచుకొనుచుండవలయును. భోజనానంతరము నోరు చక్రగ్రం బుక్కిలింపవలెను. దంతములపండులలోక జేరుకొనియుండు పదార్థముల దొలగింపవలెను. వేచపుడకనమలి కుంచవలెక జేసికొనిగాని, మంచికుంచవలనగాని పలుదోమ వలెను. కుంచెకన్న పుడకలే సర్వవిధముల మంచి.

౨. మనబడులు:— దంతబాధ పాతకాలలనుండి వచ్చును. మన పాతకాలలలోక జాలినంత మంచిగాలి లేకపోవుచున్నది. సర్వసాధారణముగ మనదేశమునందలి బడు లాంగ్లేయరోగ్య శాస్త్రప్రవృత్తి ననుసరించి నిర్మింపబడినవి. ఆంగ్లేయదేశమున చలి యధికము, అచ్చటివారు లోనికి గాలి యధికముగ రాకుండునట్లు వెలుతురుకొఱకుమాత్రము చిన్న కిటికీలు కొన్ని యుంచి యుండురు. భారతభూమి ఉష్ణదేశము. మనకు వెలుతురును గాలియు విస్తారముగ గావలసియున్నది. అందులకుదగిన పెద్దకిటికీలు గవాక్షములు మనభవనముల కవసరము. అట్లులేక పోవుటచేత నగినంత మంచిగాలి మనకు లేకపోవుచున్నది.

౩. మంచిగాలి:— మనమువిడిచెడుగాలి చెడ్డది సర్వసామాన్యముగ శరీరమునుండి వెలువడు మూత్రపురీషాదులవలె హేయమైనది. గదిలో నూపిరివిడుచుచున్నచో యందలి మంచిగాలినిగూడక జెలుచును. దానిని మరల బీల్చుటచే రోగజ్వాలలు కలుగును. స్పృహయోగములు, క్షయవ్యాధులు చాలవలకు విషవాయు సేవనముననే పుట్టును; కాన బిడ్డలకు ముఖ్యముగ మంచిగాలి యావశ్యకము. అట్టిగాలి లేనిచోట్ల వరండాలలోగాని బయట స్థలమందునుగాని బాలకులనుండుట యవసరము. కఠినవిషయముల గ్రహించకేమైనపుడు పాదాభ్యాయము, వైవిధ్యము ముఖ్యముగ గమనిండుట యుక్తము.

4. పెద్దయిండ్లు: పూరికొట్టములు— విద్యా విధానము బాగుచేయువలయునన్న, భవన నిర్మాణములకయి వేలకొలది చెల్లుచుండు యావశ్యకమనియు, మనపాతకాలలు బాగుపడిన మనము బాగుపడుచుమనియు, నిప్పటి విద్యాశాఖాధికారులకు పాత్రోగారు చెప్పెరి. మనదేశ భాగ్యవశమున విద్యాధికారులు మనవారే యొందున్నారు. వేలకొలది రూప్యములు చెల్లించి కట్టడములక గట్టించినను, బ్రాజాధారమైన మంచిగాలి లేకపోయినచో నష్టకారణమే. అట్టియింటిభవనములకంటె శుద్ధవాయువుగల పూరికొట్టములుమేలు. ఉన్నత సాధములు- విద్యుచ్ఛక్తి సేవనం- మనయోగ్యమును బాగుచేయనేరవు. మనపాతకాలలలో విద్యావృద్ధియందలి గొప్పలోపము, బాలకుల యోగ్య విధానము గమనింపనే. నేను కొన్ని నూత్రములక జెప్పుచున్నాను. వాని ననుసరించిన సారోగ్యవంతులముగ మనముండుట కవకాశము గలుగును.

5. మంచిగాలి— పాతకాలలలోక కొన్నిగంటల కొక్కొక్కమాటు విశ్రాంతియందుండునగాన, బాలకులను పట్టికొని జేరుకొనినే పీల్చుచుండక, వెలుపలికికొని మంచిగాలితో నలుపిలు తిరుగుచుండవలెను. రాత్రులందుక జెల్లడినవ బండుకొనుచున్న మనవలె రాత్రులందు నిద్రించును. ఆసమయమున నవి ప్రాణ

వాయువును బీల్చుకొని మనకావశ్యకమైన చెడుగాలిని వదులుచు. అవి యువయం మేల్కొని మనకావశ్యకమైన శుద్ధవాయువును విడుచును, గాన శుద్ధవాయువుదయకాలమున లభించును. వేమన వైద్యుగలబలపనుయనునక జెల్లుగలప్రదేశమున వెళ్ళినచో వనరందముబోలిన వాయువుల బీల్చునచ్చును.

౬. తులసిపూజ— తులసి నిండ్లలో వేసికొనుట మనకాచారమైయున్నది. అది మనకయోగ్యమైన ప్రాణవాయువు నిచ్చుటయకాక, అనేకవ్యాధులకును జ్వరములకును దివ్యోష్ణుధ పైయున్నది. వేచవనేలేచి, స్నానముచేసి, తులసికొక బ్రదక్షిణ మొనర్చినచో మనయోగ్యము పెంపొందును.

7. ఉదయకాలస్నానము— మనప్రాచీనార్య ఋషులేర్పరిచిన మతాచారము లారోగ్యవృద్ధికి ననుసరించినవి; కాని మనము వానిని లక్ష్యపెట్టము. ఉదయమే మేల్కొనినము. పలుదోమము. బడికబోవుబిడ్డ లందఱుమీ శరీరజలమున స్నానముచేయుట ముఖ్యవశ్యకము. అట్టిస్నానముచే శరీరము శుద్ధమగును. మెదటి బలము హెచ్చును. ఉపాధ్యాయు పోవును.

౮. ఆహారము— విద్యాశాలలలో నాల్గవర్గములవారు నున్నారా? అందు బ్రాహ్మణబాలకులే మిక్కిలి బుద్ధివంతలై గలవారై మనకు గన్నట్లుచున్నాడు. అందులకు వారియూచారము- నాహారము- మిక్కిలియు నొప్పియున్నది. మాంసాహారము బుద్ధి బాధ్యమును హెచ్చించును. శాకాహారము- పండ్లు- నన్నివిధముల మనకు మంచిది. కూరగాయలయందును, పండ్లలోను, ఆరోగ్యాభివృద్ధికి దగినవదార్థము లధికముగ నున్నవి. కూరగాయలెక్కుముగ నుపయోగించుటచేతనే బ్రాహ్మణబాలకు లెక్కువ తెలివియుక లేజనున్ను గలిగియున్నారు. శాకాహారము బాధ్యము నిచ్చును.

౯. మత్తునస్తులు— మీరు మత్తుపదార్థములక దాకరాదు. దానికొనుటవలనక గలిగెను చెడుగే కాఫీలనను గలగును. కాఫీలో విషపదార్థమున్నది. కాఫీలనను, కాఫీ (Hotels) యంగళ్లవలను, పంటివ్యాధు లెక్కుముగ సంభవము లగును.

౧౦. సూర్యరశ్మిస్నానములు— మన యోగ్య స్థితి పెంపొందుటకు సూర్యరశ్మిస్నానములు మనకు దోడుగును. మీరు ప్రథమవిత్తి చదివినచో నావత్సయముల శుద్ధవాయు సేవనమునకై కాళ్లువేతులు లాగవలసియుండుట తెలిసికొనగలరు. సూర్యరశ్మిస్నానపద్ధతి, కాళ్లును, చేతులను- బాగుగ కడలించకేమి, మంచిగాలిని సంపాదించి లోనికికొనికొనుట కను విచ్చుచున్నది. మన కిది మంచిపరిశ్రమ. పూర్వాచారములక బ్రాహ్మణ్యోక్తి, కాస్త్రోక్తిపద్ధతిని మనము వాని కనునర్పించినచో, సారోగ్యవంతులమును బలవంతులమును నగుదుము.

(ఒకవిలేఖరి)

ఆంధ్రసోదర మండలి

పై పేటి 1935 సం॥ ౯ ము ఫిబ్రవరి 8 తేదీ అదివారమునాడు బెంగళ నాగపూర్ రైల్వేలోచేరి భుజండ్ల స్టేషనులో పరిషత్తునున్న ఆ ప్రభుండును సమావేశమయి యొక సంఘస్థాపనగా విందిరి. ప్రతి శనివారమును రాత్రి పాఠశాల కాలక్షేపము భజన మొనరుగునవి చేయబడును, సంగీత నాట్యాభివృద్ధికి ముఖ్యముగా నాటకములను లేతయగా ప్రదర్శించుచుండుటయును, శాస్త్రీభాషమును వృద్ధిపరచుచుండుటయును, సంఘముయొక్క మఖ్యోద్దేశములయొందున్నవి. కార్యక్రమము నాచరణలోఁబెట్టి త్వరలో సంఘముయొక్క వివిధకార్యములను నిర్వహించుటకయి ఒక అధ్యక్షుడగును, ఒక కార్యదర్శి యగును, రె గురు సభ్యులుగల ఒక కార్యనిర్వాహక సంఘమును నియమింపబడెను.

ఈసభలము యారై త్వేజ్జ్లావ ముఖ్యస్థలముగ నున్నప్పటికిని, అన్ని విషయస్థానములలోనయి యున్నట్లు యంతసేరకును రైల్వేవారిసలన యిటువంటి సంఘములు, గ్రంథాలయములు మొ॥ వాటికి తగిన యోగ్యులు చేయకుండుటచే యిది వెనుకబడియున్నందుల కెంతయు చింతింపబడుచున్నాము. కాని గత కాలలో యిటు పనిచేయుచున్న యిండియను లందఱుగలసి రైల్వేకంపెనీ వారి యుల్లమున, ఇచటనున్న అస్త్రంట్లు ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంబు దొరవారి యధ్యక్షత క్రింత "ఇండియను రిక్రేషనుకట్ల బున్" అను సంఘముస్థాపించి, వెంటనే ఇచట నున్న బెంగాలీపారంభమును, నాటకములకు పలయు సామగ్రి సేమించు, దుస్తులు మొ॥ కొన్ని నాలుగు నాటకములను ప్రదర్శించుటచే ఆంధ్రులకుడ యెక్కు మత్యాసముగలిగి, నూతనయకన్న యెక్కువగానన్న యిచ్చుట మన యాంధ్రులకుడ ప్రత్యేకముగా నొక సంఘమును స్థాపింపవలెంచి యీ సంఘమును స్థాపించిరి. ఈసంఘముయొక్క అభివృద్ధికై విద్యుత్తాగముల సహాయములను ఆంధ్రులే చేయించుచును నిశ్చయించికొని నందుల కెంతయు సంతసించు చున్నాను.

శ్రీయోభిలాషి

సభా తీర్మానము

అడయాగునుండి వెడలిన స్త్రీల స్వానుభవము

(ఎంగు ఇండియా)

“తాము నేర్చుకొని అడయాగులో నితరులకు నేర్పగల్గుదు రను నుద్దేశ్యముతో ఏటలాజే నూలవగుతుపేనులు మున్నగువా నిని నేర్చుకొనుటకై దాక్షిణ్య విసేంటు అడయాగునుండి, ఆంగ ను, హింద్యేశ్వలనిద్రులను ఆశ్రమమునకు బంపెను. వారు ఆశ్ర మమునం దొక మాసము గడిపిరి. ఆ మాసములో బాల స్వానుభవ మును ఒక పుస్తకముగా (వాసిరి. వా రివటినుండి బహుశః పుస్తక మునుండి కొన్ని ఉచితములగు భాగములను దీసి యాపత్రికలో ప్రకటింపబడి కేప్రిరి. యందు వానిని జరిపినపుడు చాల ఆశ్చర్యముగ నుండిట్లు గానించుటచేత ప్రకటింపబాల ననుకొంటిని. మరల నాలోచించి ఆ ఆశ్చర్యవిషయములను దీసి తేసి ప్రకటింపవచ్చు ననుకొంటిని. కాని మరల నింకొకసారి చ దువునకి వారు వ్రాసినవానిని ఒక్కచూర్చిన లేకుండ ప్రకటిం పత్రికానినిచితిని. నేను యెంతకాలము నుండియో ఆశ్చర్యవిష యముల గూర్చి వ్రాయుచుండ భరించుచునేయుంటిని. ఇప్పు డు మరల నీభారము తలపించినను సహించెదను. వారు వ్రాసిన వానిలో నొక వర్ణనలను, అందుచేత తప్పక ప్రకటింపవలె నను కొంటిని ఆశ్రమమును గురించి వ్రాసినసంగతులు సంపూర్ణముగ నర్థములుగావు. అవియుతులగ న్నటినవిధమున నశబ్దంతయును లేదు. ఆశ్రమమునం దెన్నియో లోపములుగలవు; ఎన్నెన్నియో కష్టములను పరీక్షలను చాలవలసియున్నది. ఎన్నెన్నియో లోప ములను సవరించుకొనవలయును. కాని పేరుకు తగినటులమాత్ర ము నిలువబడియుండుటకు ప్రయత్నము చేయుచుండును. కొన్ని విషయములందు ఆశ్రమము ననుసరింపవచ్చును కాని యీ క్రిందివర్ణనయందుగల అతికేయాశ్రులనుగాంచి పాఠకులు మోస బోయి యుండు తేడటకు దరఖాస్తులు కేటేదరేమో వద్దని నేను హెచ్చరించుచున్నాను. ఆశ్రమమునందు జనమెక్కువగ నుండిరియు అందరను కనిపెట్టుటకు వీలుగాకుండ నున్నదని యు, సర్దుకొనుటకు వీలుగానంతగ పని యెక్కువగనున్నదని మ్యానేజరుగాను నోటిను బంపిరి. కావున అంగను, హింద్యే కస్యలు ఇర్పించిన విషయమున అట్టిజీవితమును కావలసినవారు యెచట నున్నను గడువచ్చును.

మో॥ క॥ గాంధీ

పురాతన పట్టన ప్రవేశము

బొంబాయినుండి అహమ్మదాబాదువరకును ప్రయాణము చాల మనోహరముగ నుండెను. అహమ్మదాబాదులో ఉదయం 7-50 గంటలకు దిగితిమి. దేశము గాంధీగారు మాకు హృదయ పూర్వకముగ స్వాగతమొసంగిరి. స్టేషనునుండి బయలుదేరితిమి. అపట్టణము పురాతనమైనది. చిత్రముగ నుండెను. కొలకొండలు, పురాతనబృందములు, సన్ననినీళ్లు గుండబోయితిమి. ఆకొలకొండలు ములపై వానరయూధము గంటులిడుచుండెను. స్టేషనువద్ద యిం కను దేశవాసుగారిని జూడకమునుపు నల్లరు మహమ్మదీయస్త్రీ లను జూచుభాగ్యము లభించెను. వార లాపాదము ప్రకమును ఆచ్ఛాదికమొందుండిరి. శరీరమంతయును, బురకాయుండెను. ఒకగుండ్రనిటోపీ నె తిరుండెను. కండ్లదగ్గరమాత్రము రెండుకం ఠిలుండెను. ఒకస్త్రీని పురుషుడు దీసికొనిపోవుచుండెను. మిగి లినవారికి చిన్నపిల్లలు దారి జూపించుచుండిరి. వారికి సిల్కుదు న్ను లుండుటయు, ఆకండ్లకంటలు బంగారపువిగ నుండుటయు జూడ భాగ్యవంతులుగ దొకెను.

ఆ పురాతనపట్టణమునుండి పోవుచుంటిమి. దానిని చూచు సరికి అందలియాధిక్యము నింకను జూడ కుతూహల మెక్కు వయ్యెను. చక్కనిద్యారము. దానినిచాటితిమి. సజరృతీనదని చాటితిమి. అచ్చలనుండి చూచిన చిత్రము కన్నులపండుగ నుండెను. దేవాలయగోపురములును, ఇతిరథనములును, జన మంతయును ధూసరవర్ణ పురుషులనుగర్ధించి కోళాక్షమానముగ నుండుటయు వారు పదిన్నానమునకు బోవుటయు, చాకలి వాండ్రు వారిశారీరముల తేసికొనుటయు, రమ్యముగ నుండెను. అది చ లి లా ల ము. సూర్యుడ పూ డే ఉ ద యిం ము ముండెను. ఆ వె ల వె ల లా దు వల్లదులో నీ గృహ్యములన్నిటిని జూచుసరికి మతిరిచినందముగ నుండెను. దేశములలో నెల్ల పురాతనదేశమునం దున్నటుల అప్పుడు జాగుగ వృక్షమయ్యెను.

అది యిసుకప్రదేశము. అందుచేత సారవంతమైనదికా ను. కాని అచ్చటచ్చట అనేకరకముల ప్రత్తి బండుచుండెను.

మార్గమధ్యమున మాకు చింతిచ్చెట్లు గుమిగూడియుండెను. అందు కొన్నిచోట్ల కొతులు వానముతేయుచుండెను. మేమెటుబోవు మన్నున వానికి క్రొత్తదేమియును లేదు. కొతులను స్వవాస ములందు మేముజూచుట కిదియే మొదటిసారి. తండలకొలది గాడిదలు బరువుమోయుట కుపయోగింపబడుచుండెను. ఒంటె లుగూడ వియ్యారముగ నడుచుచుండెను. అమర్లము, నదివెంట నేనబర్మికి పోయెను. ఆశ్రమము తేరితిమి. అయ్యది చాల యెత్తుగనుండెను. క్రింద నది పారుచుండెను.

భారతీయ ఆతిథ్యము

గాంధీసతీమణిని దర్శించితిమి. ఆయను భారతీయోచిత ముగ సత్కరించి స్వాగతమునకు దీసికొనిపోయెను. అంతయు ను మాకు శుభముగనమర్చబడెను. పక్కలుగూడ నేలించిరి. మేము అంగ్లేయుల ముగుటచేత మావద్దకు లచటక్రొత్తగనుండు నని వంటకు పడకకు కావలసినవన్నియును దీసికొనిపోతిమి. కాని వాడు మాకొరకైకమ్మబడి అన్నియును చక్కగ నమర్చిరి. మాకు స్నానముల కొకకొట్టునిచ్చిరి. ఇందువలన మాకుమరింత సౌఖ్యముగ నుండెను. బావిదగ్గరనే స్నానముచేయుట ఆచార మని మాకెవరో తెప్పిరిగాని స్నానములకు కొట్టునిచ్చుటవలన సౌఖ్యముగ నుండెను.

మేమువంటకు కావలసిన పరికరముల చెప్పకొంటిమి. కానిగాంధీసతి మమ్ముల నతిథులుగ నుండగోరెను. ఆఖరుకు మధ్యాహ్నభోజనమైనను ఆమెతో జేయుమని కోరెను. అందు తు మే మంగీకరించితిమి. ఆయను చక్కని పనివంతుకాలు. భోజ నము గాంధీగారి ఆహారపద్ధతుల ప్రకార మమర్చబడెను. అది మాకును రుచ్యముగ నుండెను. చక్కగ భుజించితిమి.

ఆశ్రమము

ఆశ్రమావయములు పెద్ద ఆవరణమునం దుండెను. కొద్దు యాచితననుండి ఆచితరకుండెను. అందు నేతపర్వతమాలము లు గలవు. మేము మొదటబోయిన ఆశ్రమమునందుమధ్య వి రామముగ నున్నచోట తివాసీగములుండెను. చుట్టు మూడు ప్రక్కల వసారాలలోను ఖడ్గదునుగము లుండెను. మొత్తముండు యిరువది మగములుండెను. కొద్దన కావలప్రక్కనున్న పెద్ద ఆశ్రమ భవనమునందు మధ్యను నేతపర్వతమందుండెను. చిన్నన సారా దగ్గరనుండి గదుల సేకముండెను. అందు దూదియేతముజే యుట, రంగుల అద్దము, కాంగ్రెసుసభ్యులుబంపిన దూదిని తరముల ప్రకారము యేర్పరచుట జరుగుచుండెను. ఈగదుల వైన యింకనుకొన్ని యుండెను. అందుకొన్ని కాపురముండు టకును, కొన్నిటికో చిన్నపిల్లలు చదువుకొనుటకును, పెద్ద వాండ్రు నూలువదుతుటకు నుపయోగింపబడుచుండెను. రంగు అద్దముగడి చాల మనోహరముగ నుండెను. అచటకొన్నియు పచ్చిరంగులే ఉపయోగింపబడుచుండెను. దీనికావల మరియొక భవనమునందు పిల్లలు మధ్యాహ్నము నడికడరు. దానిక్రిందనే ఆశ్రమములోనెల్ల చల్లని గదియగు గ్రంథాలయముండెను. మా కది యెంతయో సంతోషముగ నుండెను. వీనికితూర్పున ఆశ్రమ విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును నివసించు ఆశ్రమములు గలవు. చాలమంది విద్యార్థులు గాంధీగారిలోగూడ బెల్లాంకాం గ్రెసుకు బోయిరి. వారుచాలమంది నూలువదుతుటలో పాల్గొనిరి. ఇందుల కైదు జహుమతులను బొందిరి. ఆశ్రమములో మొత్తము 180 మంది సభ్యులున్నటుల మాకుదెలిసెను. అంద రును తిరిగివచ్చుసరికి తేనెటిగ పొడవలె జమ్మునును నుండగలరు.

సాయంత్రము తేనీరారగించిన పిదప గాంధీగారి చిన్న మనుమడుగు రసిక మమ్ములను నడివై పునకు దీసికొనిపోయెను. కొండవై పు నెమ్మదిగ నెక్కుసరికి మేము గొడ్డపాకలను జూచి తిమి. అందు చక్కనిపశువులు, ఎద్దులు, ఆవులు, లేమాడలు, మేకలుండెను. అన్నిటికి మేతబాగుగ నుండి వానిశరీరము నెయి కారుచున్నట్లుండెను. మేకలనుండ నొకదానిని వెంట ఆరుచిన్నపిల్లలు రాగాజూచితిమి. అందఱయు మనోజ్ఞ ముగ నుండెను. అట్టిసాగైన మేకపిల్లలను భారతదేశములో మేమిదివరకెన్నడును చూచియుండలేదు. పాలుపితుకు గది లోనికి బోతిమి. అదిబహుశ్రమముగ నుండెను. అందు తిళితళ మెరయు ఇత్తడిపాత్రలకళాయి పెట్టుబడి యుండెను.

గాంధీసతి చాకచక్రము

6 గంటలకు గాంధీసతి నంటయింట భుజించితిమి. ఆయ ను అంతసేపును చూచితిమి కాల్పుచుచునే యుండెను. ఇటు కతో గట్టిన బొగ్గులకుంపట్లు చిన్నవిరెండు గోడ వై పుననుండె ను. ఎదుట చిన్నది యొక్కడికి పట్టిన నక్కడికి త్రిప్పుటకు వీలైన కుంపటియొక టుండెను. ఆమె ఒకపీటమీద కూర్చొనె ను. పనుకనే కావలసి దినుసులుండు అలమర ఉండెను. కదల కుండ యెప్పుడేది కావలసిన నది తీసికొనుటకు వీలుగ నుండెను. ఆమె వంటపాత్ర లన్నియును ఇత్తడి పెనను కళాయి జేయబడి

చక్కగ నుండెను. వంటజేయునపు దామె లేవదు. ఏదైన ద గ్గర లేనిది కావలసినపుడు యీవంటట్లు చాలకున్నయెడల స్వపు నుపయోగించుకొనును.

అందరకు యిత్తడిపట్లము చిన్నపాత్ర లుంచుబడును. అందు అన్నము చిపాటిలు కూరమున్నగునవి పెట్టుబడును. ఇచ టెట్టు భోజనము మామూలుగ యింత కారముబోసి పోవులు తేసి వండనట్లుది గాకపోవుటచేత మాకు రుచించెను. పహ్లాచా రో ప్రతిరోజును వేసెడివారు. తరువాత కాలీపువ్వు, కాదేజి, వంకాయమున్నగు కూర లుండెడిది. తరువాత సి రపులో దాచియుండిన ఒకవిధమైన ఆలిపునిచ్చెడివారు. అది గూడ యింతివద్ద తయారుజేసినదే. చాలరచికరముగ నుండెను. చలియొక్కవగ లేకున్నయెడల మిగడపెరుగుతో భోజనము పూర్తియయ్యెడిది. ఆయను మంచువలె తెల్లగ నుండు చునులను ధరించి కూర్చొని యెవరికేదిరుచియైన వారికిచ్చెసి పెట్టుచుం డుటను యిచటజూచినటుల మరియొక్కడను గానబాలము.

సాయంత్ర సార్థ

భోజనముకాగానే సాయంత్రం 6-30 గంటలకు జాగం ట్రామోగును. అవరణములోనున్న వారందరను బైటప్రాంగులకు మూగదరు. ఇనుకభూములు సమమైనవి మూడుగలవు. చుట్టును చిన్నగోడలుండును. వీనిపై తివాసీలుజేయుదురు. అందరమును వానిపై కూర్చుండుము. ఆ ప్రార్థనసమయమున దృశ్య మెప్పటి కిని మరపునకురాజాలదు. స్త్రీపురుషులు భక్తితో ప్రార్థనలు జేయుటకై మృత్యువువంటి తెల్లనిదునులను ధరించినట్లుటయు, కీర్తనలు బాడుటను నడుపుచు చనివినదాని కర్మమును తెప్పగా యకుని చుట్టును బాలురండుటయు, పథులు సంపెడుటంజేసి ప్రార్థనోపుచున్నవని కులాయములం జేరుటయు జూడ ఆ నిఖిలసౌందర్యమును, భక్తిప్రపూర్ణ వాతావరణమును శాంతసౌఖ్య ముల నొప్పారుచు తనస్వయత్నమును గలుగజేయుచుండెను.

కీర్తనలు జదివినపిదప రామాయణమునుండి కొన్ని భాగ ములు జదివి ఆరము జెప్పబడును. ఆశ్రమములో విద్యనేర్చు కొను బాలురు గురువుదగ్గర దగ్గరకువచ్చి ఒక్కమాటైన వీరు పోతుండవని ఆకథానందమును బడయుచుండురు. తుదకు ప్రార్థ న యైనపిదప నెమ్మదిగ మేమందరమును లేచి దారిప్రక్కను జేరడివారము. అచట కానేపుండి, చిన్నపిల్లలు నిద్రపచ్చు ముండ ఆరలింపగా విసోదమును జూచుచుండెడివారము మాకు వచ్చిన గుజరాతీయో ఆరు ముక్కలుమాత్రమే ఉండెను. అందు చేత బాగా మాట్లాడలేక పోతిమి. కాని మాభావములను ముఖ్య వాస్తవికాసములచేత కొంతవరకు చెల్లగల్గియుంటిమి.

మేముచేరిన కొన్ని సార్లకు సి. రాజగోపాలాచార్యగారు తెల్లాయకాంగ్రెసునుండి తిరిగివచ్చిరి. ఆయన అడయాగునుండి దేశవాసుగారిలో బయలుదేరినపిదప మరల చూడకపోవుటవల న యీసారి చూచినపుడు చాల సంతోషముగ నుండెను.

విద్యాభ్యాసము

మేము వెల్లిన పిదప మొదటిఆదివారము బహుచిత్రముగ గడచెను. మామూలుగ ఉదయం 4 గంటలకు ప్రార్థనలుజరిపి తిమి. ప్రాతర్భోజనము కాగానే ఏటలును జేయుచోట పాత మునేర్చుకొన బోతిమి. ఈపనిని ఉదయం యింకను చలిగాను న్నుపుడే చుండుచేపెడి వారము. ఇది విద్యోపాతము. నేను (ఆంగనుకస్య) యెట్లుభివృద్ధి గాంచుచున్నదియు మాఉపా ధ్యాయు నడిగితిని. ‘చాలాయెక్కువగనే నేర్చుకొనుచున్నావు. అని దీనితో నాకెక్కడ అహమెక్కువననియో గాబోజను’ ఇంకా బాగా రాలేదు’ అనెను. మాకు యిద్దరకు తగినినపువ వచ్చెను. మేమునేర్చిన పనిలో నెంతమాత్రము లోపమున్నదో మాకంటె యెక్కువ యెవరికిని దెలియదు. ఏకనదూదిని పనలుగాజేసి నూ లువదుతు గదిలోనికి పోవువారము, అచటబాగా నేర్చుకొనుచు త్వరత్వరగా దిప్పుచుంటిమి.

గాంధీగారు మాతాత్మగవచ్చుట

ఉదయం 10-30 గంటలకు ఆశ్రమమంతయును మధ్యా హ్నభోజనమునకు లేచెను. 11 గంటలకు మేము గాంధీ బంగ లాకు బోతిమి. మాకొరకు రా జగో పా లా చా ర్యు లు గారు వేచియుండిరి. సంతోషముగ నుండిరి. మేము భోజనము జేయబోవుసరికి ఒకభారతీయ మహాశయుడు తోటలోగుండ బోవుసరికి ఓ, ఓ, అని కేకలుబెట్టిరి. ఆయన గాంధీగారి ప్రోజేటుసెక్రటరీ, వారందరను గాంధీగారిక్కడ నున్నారని అడుగుచుండిరి. ఆయన భారా చివరనున్న తన గదిలోనుండి “ఎక్కడనో ఒకచోట!” అని ఒకతూర్పున పిదప ఆద్యారము నుండియే వెలువడెను. మహాత్ముని సందర్శనము గల్గెను. మమ్ము లను వారి కెరుకజేసిరి. ఆయనచూచి స్వాగతమొసంగి సేమమారసి కావలసినవసతు లన్నియు జేయబడెనా యని విచారించెను. ఏ మాటన్నను నెమ్మదిగ బహువింతగ నుండెను. ఆ వాక్కులుత్త్య మేమి! ఆంగ్ల భాషప్రావీణ్య మేమి! ఆయన బెల్లాంకాంగ్రెసు నుండి తిరిగి వచ్చెను. ఆనందమయముగ నుండెను. ఆకుమ్మ శరీరమునుండియే ఆనందలేజ ముద్దీపించెను. (సశేషము.)

నోక సా-రా జా ప్రేమ రత్నము. ఈవిత్తల పంపుర
ణముగూర్చి ర జా తాళమునకు నేజుమండిన దివాన్యమైచిక
లనుండి దెప్పరిల్లి యుగంధరుని బొల్పిన కృతజ్ఞతాభిసంధనము
ల కొక్కటికొక్కటిగామున జరికించి యధాపూర్వమెరుగనా
నివలె నడచిపోవును. ఇచ్చట ఆచార్యులుగా రంతభావనోత్త
కంబుగ నిర్వహింపలేదు. చలపతిరావుగారియొడ తన్నుదామించి
రని చెప్పవచ్చును.

పేరిగాడు

జి. వి. టి. కందుకూరి అంబయ్యగారు కన్యసంస్థా
నాల్లో ముమ్మటి పనులనుగ జరించు చాకలినాయల రూపులో
పేరిగానివేషమును దాల్చి. ఇదే మాకు రుచించింది. చలపతిరా
వుగారి వేషము బాగుండలేదు. పేరిగాడు మూడుడు. లోకజ్ఞా
నశూన్యుడు. అల్పసంతోషి. విశ్వాసి. రాజరికానికి తనయునికి
గలవ్యత్వాన మెరుగునుగాని పెద్దలవోగంపట్టునని చెప్పినం
డున నిజమని భ్రమించినవాడు. రాజరికము అప్పిలే అనుభవం
చాలని కోరువాడు. రాచనడకల కులుకజూయను. మంత్రినిర్దిష్ట
వియమముల నలంబింప యత్నించును. కాని స్వభావీయస్వ
భావము నతిక్రమించిన వ్యావస్థానురూపముగు భూధలవత్తుణం
బుల నొప్పించుకొనలేడు. సారాశెంబు తాడెంతలాగినా
జనార్థుడుమి చూచినా పేరిగాని సాకలిపుటర్ తెల్లబ్బిపో
క్కును నే యుండును. పేరిగాడయాయుడు. వెర్రిబాగులవాడు
కాకతి సామ్రాజ్యనికేతనములో లలితకళాంగన భువనైకమో
హనంబుగ నాట్యమాడిన ఓరుగల్లులో తాంబూరా మొగమెరు
గ ని పా టు లు ం డు ట య స ం భ వ ము.
అహంజను, కాని కవిద్రాసిన తెరపు అంబయ్యగారి అభిన
యంతో స్వాభావిక వికాసమొంది మిక్కిలి వినోదకరముగ
నుండెను. జోన్యనకు పురచెయ్యి అందించినప్పుడును యెల్లి
తోడి జగడమును తనప్రాకృత ప్రణయజోషమున విప్పిచెప్పు
టయు, యోగము పట్టించుకొనటయు, చక్కగ నిర్వహింపబ
డ్డవి. ఈరంగములో చలపతిరావుగారు యుగంధరులకు పం
కావిదురును కుర్చీలు మున్నగు సభాలంకారముల దుడుదుమ పే
రిగాని నిజోద్యోగ పారితోత్తమును నొకింత వెల్లడించిరి. ఈ
పని నంబయ్యగారు చేయలేదు. పేరిగాడి ఘట్టములో యోగ
స్వీకరణరంగమే ప్రీతికరముగ నుండును. అందు చలపతిరావు
గారు మంత్రిసమాగమమున మానముద్రనహించు తీర్తిపాటు
లో ప్రాకృతలోకోక్తి కనుసరించి ముఖమృష్టంబుల కరద్యయం
బున మూసికొనిరి. ఈవివరీత స్వభావాభినయాన్ని, తరువాతి
సారాశెంబురంగంలో చలపతిరావుగారు వాడిన కొన్ని యసా
ధుపదములను కొందరు ప్రేక్షకులూమోదించలేదు. మొత్తము
మీద అంబయ్యగారి నిర్వహణము చలపతిరావుగారి కన్న నె
క్కువ స్వభావోచితముగ నున్నది.

విద్యానాథ మహాకవి

ఇంతవరకు నేనుచూచిన విద్యానాథులు సంకృతికర
ముగలేరు. పదునెనిమిదేండ్లలో నస్తాదక విద్యలను సాధించిన
శేషుషీవైభవము ప్రతాపయద్రీయపరసప్రబంధమును గల్పించిన
రసజ్ఞశ్రీధర్ బ్రహ్మచర్యమున సిద్ధించు తేజస్సున్నాస్థిరాయము
ను చూచినంతనే రాజనీతిసరింగిన మాత్మవీచక్రణ, మద్దుటుం
గరము కేజిక్కిరంతనే రాజ్యసంరక్షణోపాయముల నూహింప
గల రాజ్యతంత్ర ప్రవీణత, శత్రు శిబిరమున సమ
యానుకూలముగ వర్తించుట నిజోద్యోగమును సాధించు కార్య
వైపుగాను, చుకచుక, మెక్కువ, తెలివి, నేర్పు, తపః పాండి
త్యసంపత్తి, నిగ్రహము సమయస్ఫూర్తి మున్నగు మేధావిభూ
తివిద్యానాథుని ఫాలప్రదేశమున చెప్పక దెలియుచుండవలె
ను. ఇదిగాక సాహిత్యపరిజ్ఞానము, అథానభవము నిగ్గువగాన
కాళలము వీనిలో ననుపడవలెను. ఇవి అన్నీ సిద్ధించిన విద్యానా
థుని లగుపడలేదు. జి. వి. టి. వారి లక్ష్మీనారాయణగారి
ముకవళిక అందముగ బ్రాహ్మణ సాధుత్వములో నుండెను. కా
ని పాత్రనిర్వహణమంతగా నాకు రుచించలేదు. తెనాలి కం
పెసిలో అబ్బూరి లక్ష్మీనారాయణగారు పడవరంగములో
ప్రీతికరముగ వర్తించలేదు; గాని యోగపురంగమున జనార్ద
నాదుల యంతరింగితుడై యుండియు నోరుగల్లునకు క్రొత్తగవి
చేసినవరదేశపండితులవలె నచ్చటి పరిస్థితులెరుంగని వానివలె
జ్యోస్య మహిమవే నుద్యోగుల గుట్టుముట్టుల వెలిబుచ్చుటకు
లక్ష్మీనారాయణగారు ముసినంత నిగ్రహ మగువరచిరి. పడ
వనీసులో వెంపటి వెంకటేశ్వరుగారికి పాటియగు వాగుదు.
ఉంగరమును సంగ్రహించి వచ్చినతరువాత, గోదావరి దాటిం
చిరిగదా తురకలు మహారాజును, అనుసందర్భమున ఓరుగల్లున
కొర్పదిన కన్యమంతుల ఓరుగంటి మెట్టలో సాశేతపాలన విధాన
నువహించినట్లు ప్రజలనెప్పుడు బాలించు రసికరాజుగడి శే

ర్పదినకన్యమంతులను చింతించుదు రాజును విడిపించుటకును, రాజ్య
మును భద్రపరచుటకును పన్నులనిన యల్లికయంతయు తనపై
బడిన తెరంగున వెంకటేశ్వరుగారు శోకము, దైగ్యము, కార్య
కూరత, వ్రుపాయాశ్వేషక నైపుణ్యము, మనోనిశ్చయము, నొ
క్కసారి ప్రకటించిరి. రామావధానులమాట యిక్కడచెప్పకూ
డదు. భావసంజనితమైన కార్యమునకే వాటకస్థి యొప్పిదముగు
నుగాని, శేషభావప్రచురణ మంతరసవంతముగ నుండెను. కా
ర్యాకార్యపర్యాలోచన మేర్పడి విశోధిభావతరంగములు జెల
కెగి డిప్పుడసందర్భమున భావప్రకాశ మొప్పిదముగును. ఇచ్చట
విద్యానాథుని యూహలు ప్రతిపక్ష బాధితములుకావు, గాన నీ
పన్నుధనుమ విప్పిజెప్పకయే మంత్రిమాలమున తంత్రఫలమును
జూపించుట మంచిదని మన్నించెదను.

చతుముకేశాస్త్రి

ఆంధ్రనాటకపాత్రలలో చతుముకేశి సరియగువ్యక్తి కా
నరాదు. ఆంధ్రనటవర్తములో సర్వాంగసామర్థ్యమున పులిసాక
వెంకటేశ్వరుగారిని సమాపించువారరుదు. వేషవాచిక గీతికా
సౌష్ఠ్యములందు నాయకభూమికల చాల్చగలిగిన సామర్థ్యముం
డియు, చక్కని హాస్యశైలన మొనర్చగలడు. బొచిత్తము నియ
మును నిగ్రహము పాత్రస్వభావపరిజ్ఞానము, అసాధ్యవేషము
సందర్శించిత భ్రమభావము మున్నగు, సిద్ధపటలక్షణము లీతని
యందగుపడును. బందరు దేశీయనాటక సమాజపు మహోన్నత
దళలో శ్రేష్ఠమగుదాల్చుమండిన భావరాజు నారాయణ
మూర్తిగాదు చతుముకేశవ మహారాకాలముతో నిర్వర్తించిరి
కాని, వారిదేహచాతుర్యులు బ్రాహ్మణేతరపాత్రల కొప్పిదముగు
నంతగ బ్రాహ్మణభూమికల కనుకూలించలేదు. మరియు వారు
ప్రయత్నపూర్వకంబగు కాటిల్లవృత్తిని ప్రకటించుచుండిరి.
వెంకటేశ్వర్ల చతుముకేశి నిజోద్యోగము యొడవచ్చును తలజూపు
చుండినను, అరితేన గూఢచార్యుల, కనువగుగోప్యము సమయా
నున ద్రవము యథాభ్రాంతి గలిగింతుమండెను.

చతుముకీ ప్రవేశంలో ప్రతాపయద్రీయ మత్సంత్రప్రేక్ష
ణీయత నొందుచున్నది. ఈతని నడవడి, దూత ప్రపంచమునకు
మార్గదర్శకమగుటయేగాక, మల్లాకుహామును దుమ్మికొల్పి
గూఢచారి నైపుణ్య మగుపరచుటయేగాక, సింహపురి మహోపా
ధ్యాయుని కల్పనాచాతుర్యమున కఖండకీర్తివైభవ మొనగూర్చు
చున్నది. (ప్రథమపర్యవేశంలో వెంకటేశ్వరుగారు చతుముకీ గడు
గ్గాముతనమంతా వెళ్లబోసిరి. గొమ్ముయొడిన పేదబావడవలె
కనుపడినను, యీనాటిదస్తావ్యేషక భటవర్తములోని సుపరి
సిద్ధ డిటైల్స్ వలనలె పలువిదైగరచి శేషసాధనశేషి మిక్కిలిబ
లంతుడై యుపాయకాలియై మానసవ్యాపారవిజ్ఞాతయై పలుతె
రంగుల నడువనేర్చిప్రభాజ్ఞ కెదురుజూడకయే స్వయంశేత్పత్తి
మున వర్తించి కార్యసిద్ధిసందగల తంత్రస్వతంత్రుడు. చతుముకీ
మంత్రినియోగముననేగాక, దేశాభిమానసద్భావములచేతను, అపే
క్షాపాతమును స్వామిభక్తిచేతను, వర్తించినట్లుగుపడును. నవీన
డిటైల్స్ వలనలె నీతడుకూడ స్వకీయకాటిల్లవ్యాపారము నోక
లలితకళగ భావించి దాని నాచరించుటలో, రత్నానందముల
బొందుమండెనని చెప్పవచ్చును. విద్యానాథుని వర్తనమందు దా
రనిస్సంగ సద్భావము లగుపడును. చతుముకీకెట్టి మానసస్థితియు
న్నను, భేదోపాయప్రవర్తనముందు జనించు కులాసాయే ప్రధా
నలక్షణముగ కన్పింును.

జనార్దన మంత్రి

అన్నగారు దక్షిణతీర్థములనేమిదూరదేశమున శోగి
యుండిరి. రాజు మంత్రిసత్త.లుల యానమిరి కొద్ది పరివార
ముతో నెచ్చలనో యడవుల కేటాకుమండెను. తురకసర్దా
రులు నిశ్లాపయాణము లొనర్చినచ్చి నట్టింటవిడిసిరి. కాకతీయ
దళంబులు సమరసంసిద్ధముగ లేరు. ఇట్టి సమయములో నేమరు
పాటున రాయబారిసమయన తురకసర్దారు లోరుగంటి సభాం
గణంబున యభిముఖులై నిలచినప్పుడు జనార్దనునిపై నెంచరాని
వ్యవహార భారము పడుగుపాటువలె వ్రాలినది. అన్నగారు పూర
లేనిసంగతి దాచలేదు. కాని, యానలించిన పేగులు లెక్కగోను
బుద్ధివైకళ్యముతో భావికార్యముల నూహించి సత్వరముగ
తురకలు గోదావరిని దాటకుండునుపాయములను తురకశిబిర
మున భేదానల మంతురింపజేయు చతుముకీ తంత్రమును అన్న
గారిని రామప్రయత్నములను ప్రసర్తింపజేసెను. తురక
వైస్యముల నాల్గొప్పాస్థానశేషి కాకతీనీయలో నిర్యూలసమొ
నర్చ నాలోచించెను. మహామంత్రిల యాలోచన ద్వితీయకము
ఎట్టి సంక్షోభ మొదవినను, మనస్థైర్యము, భావనోపమము, నిశ్చిం
నల గూఢాలోచనమును, నీరసముఖముడలను ప్రదర్శించుకే
గాని, లోనితలపుల చెంపలి కుబకనీయరు. వీరి నడతలు ధీ
గాంధీర్యధీరీతమై, డిట్టమై, డట్టమై, యమేయమై, యపారమై

కనుపడుచుండును. మొదటిరంగమున మొలకెత్తు భావభారము,
వ్యాధ్యాతిధ్యము, తంత్రప్రావీణ్యత, ఏరులూకంపెసిలో జనా
ర్దనభూమికను జూల్పిన పి. వి. నుబ్బారావుగారు నడతలయందు
జక్కగ గోచరించెను. ఇప్పుడు సిల్లలనగ్గి నుండరరామయ్య
గారు శోభిత మనశ్శాంతల్యమును తీర్తిపాటును వెలిబుచ్చిరి.

ద్వితీయప్రవేశము యుగంధరుడగుచెంచిన తరువాత వి
ద్యానాథసహకారమున పేరిగానికి రాజయోగమును పట్టిం
రంగమైయెన్నది. ఇందు నుండరరామయ్యగారు తానేదో
పెద్దతప్పచేసినవానివలె పరిత్యాగభీతియులు చెలువడిననాటి విఫల
విద్యాధివలె శలవందుకొని మార్చుండును. జనార్దనుడు అప్ప
టిలోజేయదగిన ప్రయత్నములన్నీ లోటులేకుండ నేర్పరచిన
వాడే అన్నగారి పెద్దకీమునకు వినమ్రుడై యుండవలసినను
తనయేర్పాటుల నన్నగారు ఆహించినందుకు జనార్దనునిమా
పులో నొకింత సంతసము, ఆత్మగౌరవము, హెచ్చరిక కనుపడ
వలెను. దీనిని నుండరరామయ్యగారు రూహించినట్లుగుపడును. ఏ
లూరు జనార్దనుడే యిచ్చలగూడ నెక్కువ నాట్యవిచక్రణ
మగుపరచెను.

సారాశెంబునీయలో జనార్దన విద్యానాథులనడుము
కొంతమాతాభినయము జరుగుచుండవలెను. మూఢప్రభునవలలో
నాయాసపడు కుశాగ్రబుద్ధుల యేవగింపులు, దృక్పాచనలు,
గుసగుసలు బాహ్యవినయము, సభ్యవర్తనము, వ్యాజగరీతము,
మున్నగునవస్థల ముఖముడలందు జిత్రించుట కీరంగమున నెన్నే
ని యవకాశములుకలవు. నటులీవిషయమును గుర్తించి వర్తింప
వలెను.

యుగంధరుడు

ఏలూరిచారిలో ముంజలూరి, క్రీష్ణారావు, తెనాలివా
రిలో గోవిందరాజుల, నుబ్బారావు, మత్తరాజు నుబ్బారావు
మెమోరియల్ తరపున నెల్లూరునాగరాజరావు, దేశీయనాటక
సమాజములో పింగళి వీరయ్య యుగంధరవేషమును దాల్చియు
భినయించిరి. కాకతీయప్రధాని రామేశ్వరంనుండి తిరిగివచ్చు
నప్పటికే జనార్దనాదులు సామ్రాజ్య సంరక్షణకుపలయు నుపా
యముల బన్ని పేరిగానిని భద్రపరచియుంచిరి. విద్యానా
థుడు ఆగంతుకముగ గోదావరిలో రా జా న్న ప డ వ
ను చూడలేదనియు, నీతడు జనార్దనుని పంపున శేవులగాపాడ
నేగిన నాయకులలో నొకడనియు, దోచుచున్నది. దీనివాస్తవ
మెట్లున్నను సభాంగణము ప్రవేశించులోపల నీతడు యుగంధ
రాది మంత్రివర్తముతో సంప్రదించియుండును. కాని, రాజు శే
టలో దెబ్బతిని రామావధానులయింట నుండెనను కింవంతి
సభాసదు కెరుకపడి యోరుగల్లులో వెల్లడియగుటకు యుగం
ధరుడు విద్యానాథుని క్రొత్తగా రుదించిన మహావిద్యాంసుని
గ గారించి ప్రశ్నిచెప్పించి తేఖనుజెప్పించి వానిజోస్యప్ర
భావమును పేరిగాడు మున్నగు ప్రేక్షకులకు విశదపరచెను. పే
రిగాడు రుద్రసింహాసనమధిష్ఠంప సమ్యుతించెను. వెరగొంది వె
నుకపడును. కావున, దీనికి యోగముపట్టునను బ్రాంతికలిగించ
వలసియుండెను. ఇందుకు యుగంధరుడు విద్యానాథు నుపయో
గించెను. భక్తివిశ్వాసములు గతానుగతికముగ గలుగునుగాన
ముందుగా ప్రభుత్వోద్యోగముల నుట్టుకుట్టులను బయటబెట్టిం
చి అందుచే పేరిగానికి విద్యానాథువై ను దిచ్చెను. ఈసంద
ర్భమున గోవిందరాజుల నుబ్బారావుగారు ప్రతీకసనీయముగు
నటనైపుణ్యమగువరచిరి. విద్యానాథుని తేరబారజూయలయు,
సోదరుడుగ గ్రహించుటయు, తేజస్విగను మంత్రతత్తుడుగను
జనార్దనునకు దెబ్బలయు తల్లివద్దకు దీసికొని పొమ్మనుటయు,
స్వాభావికరసపటిష్ఠతతో నిర్వహింపబడినది. విదేశవిద్యాం
సుని విద్యాగరిమ వన్నేపించు నుదారవృత్తిని వీరుచక్కగ జూ
పించిరి. నిజముగ తమ్ముడేయను బ్రాంతిజనించు పట్టభిషయం
చిరి. ఇందున ముంజలూరు క్రీష్ణారావుగారుకూడ నిట్టి యవ
సాపరిజ్ఞానమునే రసస్ఫూర్తిని కనుపరచిరిగాని వీరినడవడిలో
నొకింతతోందరయు ముఖకవళికయందొకింత హాసస్ఫూరణయు
నగుపడెను. నుబ్బారావుగారి సభాప్రవేశము, వర్తనము మిక్కిలి
గుంధనగ గాంభీర్యముగ నుండును. లోనికలవర మాంబరయేని
చెలివబుకలేదు. అన్నియోచనలు కడుపులోనిదుముకొని కర్త
వ్యమెరిగిన విశ్ఫుటమేధావిభూతి నీతడగుపరచెను. నాగరాజ
రావుగారి యభినయములో దీర్ఘాలోచనము, చింతాత్మభీతమా
నసము, పనివడిగప్పబడిన భావసంక్షోభము యీసందర్భమున
దెల్లమాయెను. తమ్ముని సంబోధించి 'యేలకొరంగనిచ్చితిని
యీతురకన్' మనరాజధానిలోనని వితర్కించిన పలుకులు
విషదాత్మకములుగాని, నిగ్రహార్థకములుకావు. యుగంధరు
డప్పట్టున తమ్మునిపై దాష్టికమును జూపుట లేదు. తమ్ముని
జాగ్రతను లోనసంతసించుచుండెను. ఈపట్టున క్రీష్ణారావు

మృతాంశుమతివో, మదిరాసు- భాంగాలు

సర్వ యివాకా గా యేపన్యసింతుమశేరీ యను పాదరత్న
లగట్టువాడును వార్జను మద్రజాలయము లానివాడును,
మధుమను దుకాంపు కాఖిసను గలసి యంతగాప్పకార్యము
నశే యుగలుగుటయే వింత సిరాంపురమందు లోలుత కీవిధ
ముద్రకాల్పమును సాపించి, శ్రేండు అఫ్ యిండియా, అను
మొదటి యాంగ్ పత్రికను, వంగభాషా పత్రికను అచ్చుకేసిరి.
దైవిలయ మొదట వంగభాషయందు, వై నాభాషయందునచ్చు
కేసిరనియు, దెలిపరి మరెండు సంవత్సరములకు విశ్వవిజ్ఞాన
యముగా దెలియుటకును, పట్టములను స్వతంత్రముగ నిచ్చుటకు
దెబ్బాదు ప్రభువులచే 1827 లో నియ్యబడిననన్న దయొక్క
శతవర్ష పూర్వపునవమ సలహుడు రఫి తలియింతేసిరి.

తర్జుమాలు

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకము)

అపోహ

అమృతనివాడు కొత్తమాదిరి పదిరూపాయల నోటును అంగడివానికిచ్చెను. అంగడివాడు దానినదివరకు చూచియుండక పరీక్షింపసాగెను.

అంగడివాడు—ఈనోటును నేనన్నదామాడలేదు. నాకిది అక్కరలేదు.

అమృతనివాడు—మిత్రే మీ భయములేదు, నోటు ఎక్కడదో గాదు. నేనుస్వయంగా అమృతేసిందే.

తీరికలేదు

స్నేహ—నీవుకొట్టినప్పుడు దగ్గరనుంటివిగదా, నీవేల జోక్యము దీనికిలేదు?

సాక్షి—అయ్యో, నేనప్పుడు చుట్టూగుతున్నానండి.

త్రోచలేదు

ఒక పెద్దమనిషి పికాచుపోతుంటే కోటునిండా నాగశేముడుముంగుడుచుకొనెను. నాటిని తీసివేదామని ప్రయత్నం చేస్తే చేతికందలేదు. ఇట్లోకిపోతే, అందరునవ్వుతారని భయం వేసింది. ఎవరయినా తీసివేస్తారోమోనని ఊరివెలుపల మైలుదూరంపోయెను. అక్కడ నొక బాలసారికనుపించెను.

పెద్దమనిషి—అయ్యో, కోటుమీదిముండ్లుతీసివేసి నాకు సహాయంజేస్తారా? ఇందుకోసం మైలుదూరం తిరిగానండి.

బాలసారిక—అట్లాగే తీసివేస్తానుగానిండి, కోటునిప్పి నట్టయితే మీరే తీసుకోవడానికి వీలయ్యేదిగా?

అడిగినదానికి జవాబు

స్నేహ—అడిగినదానికి జవాబుచెప్పవలెను. లేనిపోని ప్రసంగాల్నిక్కడ పనికిరావు. నీవు బండితోలుతావా లేదా?

సాక్షి—లేదండి.

స్నేహ—ఇండాక వాడిస్తేడరుఅడిగితే ఒప్పుకొన్నావా లేదా?

సాక్షి—లేదండి.

స్నేహ—నీవు ప్రమాణమీద సాక్ష్యం చెప్పకున్నావు. జాగ్రత్త. నిజంచెప్పు. బండితోలుతావా లేదా?

సాక్షి—లేదండి.

స్నేహ—అయితే నీకేంజీవనము?

సాక్షి—నేను ఎద్దునుతోలుతానండి.

గర్వభంగం

చిత్రలేఖనము శేష్యుని విద్యార్థి యొకడు పాలంతా ఆవు మేస్తున్నట్టు బొమ్మవేసి, స్నేహితునకు జూపెను.

విద్యార్థి—నేను వేసినబొమ్మ ఎట్లావుంది?

స్నేహితుడు—బోటు బాగానేఉంది గాని, చుట్టూ ఉన్న కీళ్లను అంతపచ్చగావేయడం బాగాలేదు.

ఇంకా నయం

ప్రయాణికుడు—చావుదప్పి కన్ను లొట్టబోయిందన్నట్టుగా, ఎట్లాగోబ్రతికెను. శీనట్టు తెదురుతుందని మొదటనే చెప్పలేకబోయినావు?

బండివాడు—ఇంకా నయమండి. దెబ్బలు తగిలితే కట్టుకట్టడానికి, ఇదివరకు చైతన్యముగూడా బండిలో వచ్చేవాడండి.

సోమరిపోతు

పక్షి—ప్రతివాడి పట్టి సోమరిపోతు అవునా కాదా?

సాక్షి—నేను అంతమాట అనలేనండి. కాని తిన్న అన్నం అరగడానికి విశేషప్రయత్న మననరమయితే, అన్నం తినడమయినా మానుకుంటాడు గాని పనిజేయడండి.

మరుపు

రయత్నే (ప్రయాణికుడు (కోపంతో)—ఆరుగంటలకు బయలుదేరవలసిన రైలు ఇంకా ప్లాటుఫారంమీదికి రాలేదే? ఇప్పుడు ఎనిమిదయింది.

పోస్టు—అయ్యో, ద్రోవరుకు ఇంజనును ఎక్కడ పెట్టింది, జ్ఞాపకం లేదండి.

సందేహం

క్లాబ్బరు... మీ ఇంట్లో ఎవరికయినా పిచ్చిఉందా?

ఇంటావిడే—నాభర్త తానేయజమానినని అనుకోవడం తప్ప వేరేలేదండి.

అతనివద్దతి

టిక్కెటుకల్వారు—మీ టిక్కెట్టు ఏది?

విద్యార్థి—నాకు సీసనుటిక్కెట్టు ఉండండి. ఇవ్వాలి మరిచిపోయినాను.

టిక్కెట్టుకల్వారు—నాకది అంతా తెలియదు. మీ జిప్స టిక్కెట్టుఉంటే నాకు మాపించనక్కరలేదు. లేకపోతే, మాపించితిరాని.

నలమో

స్నేహితుడు—ఇదిగో, సిగరెట్టుకాల్చు.

రామయ్య—అక్కరలేదు. సిగరెట్టు తాగనని ఒట్టు పెట్టుకున్నాను.

స్నేహితుడు—పోనీ, జేబులోపెట్టుకొని రేపు ఉపయోగించు.

అలవాటు

తల్లి—ఏమయ్యా, ఫించెనువుచ్చుకున్నావుకాబోలు. ఇప్పుడు ఏంజేస్తున్నావు?

పోట్టుబంట్రోతు—ఫించెను వుచ్చుకున్నాకానుండి ఏమీ తోచడంలేదండి. అనుకోసం, నాబడులుగా వచ్చిన పోట్టు బంట్రోతుతో కలిసి ఊరంతా తిరుగుతున్నానండి.

బయల్పడుట

మేజిస్ట్రేటు—నీ ఆవు ఎంత పొలిస్తుంది?

ముద్దయి—2 నేర్లండి.

మేజిస్ట్రేటు—నీవు ఎంత అమ్ముతావు?

ముద్దయి—నాల్గునేర్లండి.

శుభ్రత

ఒకరు—మీరిచ్చిన కత్తి పరిశుభ్రంగా లేదండి. ఇంకొకటి ఇవ్వండి.

రెండవవాడు—అట్లాగంటారేమి? ఇప్పుడే దానితో సబ్బును కోసానండి.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మునిసిపల్ రేటుపేయర్ల నభ

ఈనెల 18 వ తేది శుక్రవారంసాయంత్రము 6 ఘంటలవిరాద శ్రీమాన్ మాధుషి నరసింహాచార్యులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి ఆధ్వర్యతక్రింద 1925-26 సంవత్సరపు మునిసిపల్ ఆదాయవ్యయములగుర్చి చర్చించుటకై, మునిసిపల్ రేటు పేయర్ల సమావేశము పురమండలమనజరిగెను. మునిసిపల్ సంఘ పథ్యము శ్రీయుతులు వాలిలికొలను నరసింగరావు, వెన్నెల కంటి రాఘవయ్యగార్లు మునిసిపల్ సంఘ వైసుచేర్మెను, శ్రీఅన్న దేవుల గోవిందరెడ్డిగారు, మరికొందఱు రేటుపేయర్లునువిచ్చేసిరి. శ్రీయుత వాలిలికొలను నరసింగరావుగారు ప్రథమమున యీ నత్సరపు ఆదాయవ్యయములగుర్చి కొంత విపులముగ తెలిపిరి. పాక్షిద్వంద్యువారికి వారికోరికపై జీతము ఒక్కరూపాయనంటున హెచ్చింపబడెననియు, ఏ రికి గా నుమారు 1400 రూపాయలు ఆధికవ్యయమగుననియు, చట్టము ప్రకారము యితరవిధమైన ఆదాయములనుండి పాక్షిద్వంద్యువారి జీతములొసంగుటకు వీలులేనందున, దానిని మాత్రము రేటుపేయర్ల భరింపవలయునునందున తెలిపిరి. శ్రీయుతులు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, కొమాండ్లూరు పార్థసారథియ్యంగార్ మొదలగువారుకూడ ముచ్చటించుచు, పాక్షిద్వంద్యువారి జీతములు హెచ్చించుటలో నెవ్వరుకాని ఆక్షేపింపక యుండవలయుననియు, వారొనర్చు కార్యము యొక్క పవిత్రము. ఎల్లరునుగుర్చించి, ముఠాస్ఫూర్తిగా, వలయుచో యీ ఆధికవ్యయమునకు తగు నంత పన్ను విధించుకొనుటకు న్యాయసమ్మతిమహియు తెలిపిరి.

వైస్ చేర్మెను శ్రీయుత అన్నదేవుల గోవింద రెడ్డి గారు యీసమయమున రేటుపేయర్ల కోరికలను విని భర్త్యమును నెరవేర్చుటకై యీ సమావేశమునకు విచ్చేసియుండి తమకు తెలిసిన కొన్ని విషయములగుర్చి ముచ్చటించిరి. పన్నులు హెచ్చించుట తలంపు సాగవనియు, వలయుచో యితరవ్యయమును తగ్గించుకొనవలసి యున్నారనియు, ఆదాయమును కనిపించియే తగునంత వ్యయముతో బడ్జెటు రయారు చేయబడుచున్నదనియు యిట్లు తెలిపిరి.

స్లోవకానుపేట మిడిల్ స్కూలు

చాలకాలముగా న వా యు పేట, స్లోవకానుపేట ప్రాంతవాసులు తమబాల్య రమణులముగ నుండుటకై నొ

మిడిల్ స్కూలును స్థాపింపవలయుననియు కోరుచుండుటయు మునిసిపల్ సంఘమువారును తగు ప్రయత్నముచేయుచు, ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సాహముసగక, వ్యయమునంతయు మునిసిపల్ సంఘమువారే భరింపవలయునని చెప్పుచుండుటచే, కడచిన వత్సరము యీకార్యమును పూనుకొన బాలకుండెననియు తెలిపిరి. ఈ వత్సరమున బడ్జెట్లో దీని వ్యయమును చేర్చినచో (ప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణయుండదనియు రేటుపేయర్లకోరికగూడ మునిసిపల్ సంఘమువారు నెరవేర్చినవారగుదురనియు తలచి యీ నూతన పాఠశాలకు స్థాపించుటకు తీర్మానించియున్నారని చెప్పిరి. ఉపాధ్యాయుల జీతములు హెచ్చించుటకు వీలులేదు

ఈ వత్సరము వ్యయములో ఉపాధ్యాయుల జీతములు హెచ్చించుటకు కొన్ని సూచనలు చేయబడియున్నవనియు యీ మండలములోని తాలూకాలోద్ద జిల్లాబోర్డు పాఠశాలలో పాధ్యాయుల కన్నను ప్రస్తుతపు మునిసిపల్ ఉపాధ్యాయుల జీతములు ఆధికముగానున్నవనియు గాన యింకన ఉపాధ్యాయుల జీతములు హెచ్చించుట సమంజసముగానుండదనియు ఆదాయవ్యయములో దానిని తీసివేయుటకు తాము ప్రయత్నించెదమనిరి.

యూనాని వైద్యశాల

ఈ వత్సరమున కొందరు మునిసిపల్ సంఘ పథ్యము యూనాని వైద్యశాలను స్థాపింపవలయునని ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. కాని యీ యూనాని వైద్యశాల యీ వత్సరము స్థాపించుటకు వీలులేదనియు గడచిన వత్సరముననే నూతనముగా ఆయుర్వేద వైద్యశాల స్థాపించియున్నారు. మరల ఈ వత్సర మొక యూనాని వైద్యశాలను స్థాపించుటకు మునిసిపల్ వారియొద్దవలయు ద్రవ్యము లేదు. రెండు మాడు వత్సరములుగా ఆంగ్లోనములోనున్న పాఠశాలను యీవత్సరము నెరవేర్చినచో మరికొకటి యీ వైద్యశాల విషయ మలోచింపవచ్చుననియు తెలిపిరి. అన్నియు ఒకేతూరి కొనసాగించుటకు తగినంత ద్రవ్యము మునిసిపల్ వారియొద్ద లేదనిరి.

శ్రీయుత గోవిందరెడ్డిగారు ముచ్చటించిన తర్వాత సభాధ్యక్షులు శ్రీ నరసింహాచార్యులుగారు జరుగవలసిన కార్యములగుర్చి ముచ్చటించుచు మునిసిపల్ సంఘ ఉపాధ్యక్షులతిథిప్రాయములు ప్రబలిప్రాయములతోనే జీర్ణించుట రేటుపేయర్ల అదృష్టమనియు తమ కార్యము చాల గులభముగ మారినదనియు తెలిపిరి.

వత్సరపు ఆదాయవ్యయములగుర్చిచర్చించి తగు గులభము మునిసిపల్ సంఘమువారి కొనసాగుటకై ఒక ఉత్తరం పుచ్చేర్యుపవలయునని తీర్మానమును శ్రీమాన్ కే. వి. రాఘవాచార్యులుగారు ఉపపాఠింప సభ్యులచే అంగీకరింపబడెను.

మునిసిపల్ సంఘము యీనెల 20 తేది ఆదాయవ్యయములగుర్చి చర్చించుటకై సమావేశమగుకొనడానికి పూర్వమే వై ఉపసంఘమువారి సలహాలను తయారు చేసి మరల రేటుపేయర్ల మహాసభయందు చర్చించి మునిసిపల్ సంఘమువారికి తెలుపవలయుననికూడ తీర్మానింపబడెను.

అతిమాత్రవ్యాధినిత్వరలోకుదుర్పు

నివారిణి

నేను బహుమాత్రవ్యాధిచే గడచిన 10 సంలములనుండి జాగ్రపడుచున్నాను. 1917 సంల రమనందు మేజర్ నిబ్లాగారు జనరల్ ఆస్పత్రియందు నాకుడిచేయవైసుండిన రాజుకు పును శస్త్రచికిత్సచేసిరి. అయినప్పటికిని నావ్యాధి కుదురలేదు. లేక తీపి, శ్వేతభాతువు (అల్బుమెన్) కూడ తగ్గలేదు. మూత్రము స్పెసిఫిక్ గ్రావిటికూడ 128 నుండి తగ్గలేదు.

నేను నిరాశచెందినందున కడపట తిరునల్వేలిల్లా కృష్ణాపురనివాసియును, ప్రస్తుతము మద్రాసు, ఆర్మీనరియన్ హిథిలో నెం 72 రు, గృహమునందుండు ప్రధాన స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారినిద్ద 15.7.1924 తేదినండి బె వధవేపను ప్రారంభించిని. ఏలాటినిర్బంధము లేకయే అప్పజేసిందియు కాఫీ, వరియన్నమును ఉపయోగించుచున్నాను. అలిస్వల్పకాలములో నే అనగా 20 దినములలోనే వారు నావ్యాధిని కుదిర్చిరి సం తనముతో తెలుపుచున్నాను. అనేక అంగవైద్యులు అప్పటి నుండి పరిశోధించి ఇప్పుడు నామాత్రము స్వాభావికముగానే యున్నదని రూఢిగా తెలిపిరి.

ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యర్, ట్రావెలింగు అసిస్టెంటు మెనర్స్ టి. ఆర్, టాకర్ అందు నన్ను, మోంటురోడు మద్రాసు.

వారిసలహాకట్టుము రు 15-0-0

మొదటిసారిగా అందు మీద.

పెద్దపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

REGISTERED

TRADE MARK.

ప్రస్తుతములను కంప్యూటర్ చిత్రవిచిత్రమైన జరి సాదా అందులు కంప్యూటర్ తయారుచేయించి వర్తకులకు తబయిలకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన రిలేవెంట్ అఫైలరరత్ కాంగ్రెసువద్ద ప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినట్లులను అటు చేశములోని పట్టునాట్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువగా నాణ్యమైనవిగా అందరికీ తెలిసేయున్నవి. ప్రదర్శనమునకుంచి ప్రాయము మాబట్టలను గురించి పేయూష కాంతిభూషణుగారు అప్పత బజారుపత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరయితర ప్రజలకూడ అన్ని రకముల నాణ్యములు ప్రదర్శించిరి ఇంకనుంచి రోకలను, అందిరి ఇచ్చుల వీరువుపెట్టులను వీలులేదు. పట్టు ప్రస్తుతము ఆకేరకములు ప్రదర్శించబడినవి. పెద్దపురం రత్తలు ముప్పవసోమరాజు వీరాజు గార్ల పట్టుకు తీరేయములును ఇతర పట్టులను పట్టుగట్టలు కొలుగుట్టలను పట్టులను చీరలను మున్ను సరకములను ప్రదర్శించిరి. పెద్దపురం అన్నాచు వారు కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టునాట్రములను గురించి ప్రాయములలో మాకంపెనీయొక్క అడ్డెన్నను రకములను విక్రయముగా ప్రాయములను చేయు స్వదేశీయపత్రికలలో మా ప్రాయములను గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నై పత్రికాసభాసలో ప్రతిపత్తియు నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందిని రత్తలు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము రెక్కవయిన బట్టలను విక్రయించి మారకములను మోపపుచ్చుచున్నాడు గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తగాను మా ప్రతి బట్టయందు వుండేమాడ్రేడ్ మార్కును ఇంచు ప్రమేదిచితిమి.

శ్రీ సకలవత్సర దీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:— శ్రీ కాకినాడ ని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవానిగారు, గవర్నరు పేట, బెజవాడ.

ఈ గ్రంథము ద్వైవిధ్యముగాను సుగ్రహముగా భోధి. చును. ఇందు సుబ్రహ్మణ్యుని వందేయు నెత్తనంబున తాత్పర్యవేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు తెలి సులభము. ౧౦ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

1. సుకేశివ్య సంధిర్వనము, 2. సుమిత్రానామము, 3. నిర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రవాసము, 5. సుగ్రహస్వరూపనిర్ణయము, 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుక్తి, 7. గణితము వివరము, 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజహగ్రాయత్రీ, 13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్తిపరి ప్రకరణము, 16. ప్రరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్విధ శిల్పవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివరము, 20. నిత్యకాలము సూచనములు, 21. ధన స్నాన, భక్ష్యధారణ, భగ్యధారణాదివిధి, 22. దురాక్షాణ రణవిధి, 23. శుభకీర్తి వాంఛిత ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భగ్యధారణావిధి, 26. భక్తి, 27. జీవేశ్వరవిషయము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహానాక్యములు, 31. ప్రభులింగరూప్యత్వబోధ, 32. సర్వమతైకమత్యము, 33. శివుడు తానగుదు కాదు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకార్యకర్త, 35. " సూర్యమండలాంశ్వాది, 36. గాయత్రీ, 37. భగవద్భజనరూపము, 38. చాతుర్వర్ణ్య దేవారాధనక్రమము, 39. పంచీకరణనామగ్రహణము, 40. జయాది భోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము.

మఱయు నిందు తెలుగున సుశీల్యతారామళి సంస్కృతమున శివమూసనసాన్నిపత్రికలను, శ్రీరామచంద్రశివభుజంగ ప్రోత్సహి ప్రసంగుర్నామము గలవు. దీనిమేల ౧-౦-౦.

గ్రంథకర్త గురియ్యనను, పెద్దపురం వాణిజ్యద్రాక్షరణ లాంఛనపండితులు శ్రీ కాకినాడ ని చినవిభవయ్యయ్య వాడుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకు.

6-వ వాయిదానూలు పంపిన సభ్యులరులు

సంఖ్య	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిష్టరు నెంబరు	గజములు	మూలు నెంబరు	తరగతి ము తులము
361	చతుర్వేదుల హనుమంతశాస్త్రి	నెల్లూరు	2378	1000	23	
362	మోచర్ల కమలమ్మ	"	2379	1000	48	
363	పందిపాటి వెంకటసుబ్బమ్మ	"	2380	2000	51	
364	కట్టా శేషమ్మ	"	2381	500	45	
365	కొల్లిపర కోటిరత్నంగమ్మ	గుంటూరు	2382	2000	7	
366	గంధం వీర రాఘవయ్య	"	2383	2000	8	
367	కోటికృష్ణ సీతారామయ్య	గంజాం	2384	2000	14	
368	శ్రీరామశం పట్టాభిరామయ్య	గుంటూరు	2385	2000	15	
369	యందులూరు రాఘవరెడ్డి	నెల్లూరు	2386	2000	27	
370	పద్మమ్మ	చిత్తూరు	2387	250	19	
371	పుష్పలపాటి పిమ్మమ్మ	తూ.కృష్ణ	2388	2000	80	
372	పైడివారి నూర్యనారాయణశాస్త్రి	ప.కృష్ణ	2389	1200	19	
373	మాగలూరి వెంకటసుబ్బయ్యచౌదరి	గుంటూరు	2390	2000	20	
374	శేనుమాళ్ల అబ్దుల్	"	2391	2000	12	
375	యెర్రగుంట నూర్యనారాయణమూర్తి	గంజాం	2392	2000	12	
376	గాదిరాజు శీతారామరాజు	ప.గోదావరి	2393	2000	24	
377	శేనురెడ్డి ఆచార్య	తెలియదు	2394	2000	10	
378	పునుటూరి శివరాజు	గుంటూరు	2395	2000	17	
379	వి. భాస్కరరావు	తెలియదు	2396	1850	16	
380	వినుకొట్ల జానకమ్మ	తూ.కృష్ణ	2397	2000	80	
381	బెల్లంకొండ వెంకటస్వామి	అనంతపురం	2398	2000	19	
382	వెంగళాపల్లి లక్ష్మీనారాయణయ్య	"	2399	2000	19	
383	పీరా సాహెబ్	కడప	2400	528	10	
384	అల్లంరాజు సుబ్బారావు	ప.కృష్ణ	2401	2000	82	
385	మునుపల్లి మాశిక్యమ్మ	గుంటూరు	2402	1000	14	
386	పూటుకూరి రామయ్య	"	2403	200	15	
387	కందికొండ వీరభద్రయ్య	గోదావరి	2404	2000	25	
388	నూకల రామస్వామి	ప.కృష్ణ	2405	2000	17	
389	తుమ్మల వెంకటరత్నం	గుంటూరు	2406	2000	17	
390	యడ్లపాటి సుబ్బయ్య	"	2407	4700	25	
391	మండవ సుబ్బారావు	"	2408	500	9	
392	" సారాయణ	"	2409	1500	24	
393	వి. వసంతరావు	కడప	2410	1000	19	
394	కె. వీరభద్రాచారి	తెలియదు	2411	4000	14	
395	మల్లాల వెంకటలక్ష్మీకృష్ణమ్మ	గోదావరి	2412	1300	21	
396	జి. రామారావు	"	2413	1000	38	
397	కె. మహాలక్ష్మమ్మ	"	2414	1000	28	
398	పి. రామకృష్ణయ్య	తెలియదు	2415	1000	85	
399	డి. వి. సుబ్బయ్య	"	2416	2000	16	
400	కె. వి. సుబ్బయ్య	"	2417	8488	19	
401	వి. కె. నారాయణ	"	2418	2025	20	
402	వి. హెచ్. వెంకట్రామశర్మ	"	2419	2000	22	
403	కాకిరాజు యోగ నంద లక్ష్మీకృష్ణమ్మశావు	గుంటూరు	2420	2000	27	
404	రామిరెడ్డి గంగమ్మ	ప.గోదావరి	2421	700	12	
405	పండా రాఘవయ్య	గుంటూరు	2422	2000	21	
406	మాతంశెట్టి మహాలక్ష్మమ్మ	గోదావరి	2423	2000	16	
407	తంతూరి నారాయణమూర్తి	"	2424	2000	11	
408	యనమండ్ర రామవధానులు	గంజాం	2425	280	25	
409	అల్లం గణపయ్య	విశాఖపట్నం	2426	1000	78	
410	కొల్లూరు నూర్యనారాయణమూర్తి	తెలియదు	2427	1570	12	
411	కె. వి. సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	2428	1000	16	
412	కట్టూరు సంతోషయ్య	గుంటూరు	2429	2000	10	
413	అనుకూలినీ	నెల్లూరు	2430	2000	16	
414	డి.ఎ.లక్ష్మీదేవి	"	2431	2000	16	
415	షేకునకులినీ	"	2432	2000	16	
416	యిన్నంగి అక్కలక్ష్మి	"	2433	2000	18	
417	యిమాంలినీ	"	2434	2000	14	
418	భుతిపాదినీ	"	2435	2000	16	
419	మట్లూరి చక్రమ్మ	"	2436	2000	16	
420	రంజులినీ	"	2437	2000	18	
421	దరియాదినీ	"	2438	2000	15	
422	తొండపి సుబ్బారావు	"	2439	2000	17	
423	జమాపతి వెంకటేశ్వర్లు	విశాఖపట్నం	2440	500	10	
424	బులకు కామేశ్వరరావు	"	2441	2000	18	
425	అయ్యలన్న రామకృష్ణయ్య	గుంటూరు	2442	2000	16	
426	గర్లవరపు రామయ్య	"	2443	2000	28	
427	కరణం తిప్పేస్వామి	అనంతపురం	2444	2000	20	
428	తేనుమళ్ల లక్ష్మీనాయమ్మ	విశాఖపట్నం	2445	2000	16	
429	యార్లగడ్డ నారాయణయ్య	గుంటూరు	2446	2000	28	
430	వెంగళాపట్టి నారాయణరెడ్డి	కడప	2447	500	24	
431	టి. యె. ప్రభాకరశర్మఅయ్యర్	తెలియదు	2448	2000	60	
432	యెం. సుబ్బయ్యశర్మ	"	2449	2000	69	

6-వ వాయిదానూలు పంపిన సభ్యత్వము

సం.	పంపిన వారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు	ఈ క. నా ఈ ము
438	వీరపాణి సోమయ్య	తూ.కృష్ణ	2450	2000	34	
439	డి. రాజశేఖరం	కడప	2451	2000	19	
440	పుల్ల వెంకట్రామయ్య	గుంటూరు	2452	2000	10	
441	దగ్గపాటి వెంకటేశ్వర్లు	"	2453	2000	19	
442	కోడుగంటి శీతమ్మ	"	2454	1000	28	
443	కంఠాచార్యులు తిరుమలరావు	విశాఖపట్నం	2455	2000	22	
444	బొలిశెట్టి శాగరత్నం గుప్త	గుంటూరు	2456	2000	10	
445	పాణిపెద్ది రామమూర్తి	"	2457	2000	22	
446	యార్లగడ్డ సుబ్బారాయచౌదరి	"	2458	2000	19	
447	దమ్మర్ల రావు రమణమ్మ	గోదావరి	2459	2800	28,84	
448	జాతీయపరకాల విద్యార్థులు	నెల్లూరు	2460	2000	16	
449	యె. మృత్యుంజయరావు	ప.గోదావరి	2461	500	88	
450	మాపులేటి సత్యనారాయణ	"	2462	500	22	
451	కొండ వీరపురాజు	"	2463	500	17	
452	కొండా రామరాజు	"	2464	500	15	
453	కల్లిండి శీతమ్మ	"	2465	2000	15	
454	అద్దింకి వెంకట్రామయ్య	గుంటూరు	2466	2000	14	
455	గ్రోలి సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	2467	2000	82	
456	గులి సోమనాథం	"	2468	2000	89	2 1/2
457	కనుమూరి సత్యనారాయణరాజు	"	2469	2000	18	7 1/2
458	నందూరి నరసింహాచార్యులు	"	2470	750	24	1 1/2
459	యిమిడి పెంటయ్య	విశాఖపట్నం	2471	600	14	2
460	మారేపల్లి సుబ్బరామశాస్త్రి	"	2472	600	11	2 9/16
461	దగ్గపాటి మల్లికార్జునచౌదరి	"	2473	2000	28	8 1/2
462	మాతంకెట్టి చినవెంకటరత్నం	గోదావరి	2474	1000	22	2 1/4
463	యార్లగడ్డ వెంకటేశ్వర్లు	గుంటూరు	2475	2000	24	4
464	గంధి నరసింహాచార్యులు	గోదావరి	2476	2000	15	6 9/16
465	శ్రీశైలగోపాల జాతీయవిద్యాలయం	గుంటూరు	2477	4550	17	12 5/8
466	మేడ వేమయ్య శెట్టి	కడప	2478	2000	24	4
467	పట్నం కోటమ్మ	నెల్లూరు	2479	2000	11	8 1/2
468	దువ్వూరి బలరామరెడ్డి	"	2480	2000	28	4 1/4
469	రావూరి సుబ్బమ్మ	"	2481	2000	20	8 1/2
470	కొత్తపల్లి పులమ్మ	"	2482	2000	17	5 1/2
471	పులేటి బుచ్చమ్మ	"	2483	8000	28	8 1/2
472	ధర్మావరపు నారాయణ	గుంటూరు	2484	2000	24	4
473	పాలరాజు వెంకటప్పల నరసింహం	గంజాం	2485	200	19	1 1/2
474	యార్లగడ్డ లక్ష్మయ్యచౌదరి	గుంటూరు	2486	2000	87	2 3/4
475	శివకోటి రామరావు	విశాఖపట్నం	2487	100	10	1 1/2
476	కాళ్ళకూరి కృష్ణమూర్తి	"	2488	800	5	6
477	కె. పెద్దారెడ్డి	అనంతపురం	2489	2000	20	4 1/3
478	కె. వి. శర్మ	గుంటూరు	2490	2000	17	5 1/2
479	జి. కావమ్మ	చిత్తూరు	2491	2880	12	9
480	శేకరాజు సూర్యనారాయణ	గుంటూరు	2492	2000	12	8 1/8
481	చోడే రామలింగచౌదరి	గోదావరి	2493	2000	22	4 1/2
482	మెట్టా వెంకటేశ్వర్లు	గుంటూరు	2494	2000	24	4
483	దేవులపల్లి సత్యవతిమ్మ	ప.గోదావరి	2495	2000	48	2
484	వాణాశి సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	2496	2480	10	
485	పాన్నూరు కృష్ణమూర్తి	తూ.కృష్ణ	2497	2000	24	4
486	నాటకం చెంచమ్మ	తెలియదు	2498	2000	25	3 3/4
487	పి. వెంకటేశ్వర్లు	గుంటూరు	2499	2000	29	8 1/2
488	చిట్టినేని సాంబయ్య	"	2500	500	80	11/16
489	మల్లాది లక్ష్మణమూర్తి	గంజాం	2501	3000	16	6
490	రూపాకుల సుందరమాణిక్యం	గుంటూరు	2502	2000	31	4 1/2
491	పాతూరి సత్యనారాయణ	"	2503	2000	84	2 7/8
492	వారణాశి శీతారామయ్య	తూ.కృష్ణ	2504	1500	23	8
493	పరిమి అడిమిచోలమ్మమ్మ	"	2505	2000	11	8 1/2
494	నిమ్మగడ్డ రామస్వామి	"	2506	2000	27	8 1/2
495	మామూరి సుబ్బయ్య	అనంతపురం	2507	2000	64	1 1/2
496	సూరూరు సుబ్బారాయుడు	"	2508	2000	36	2 5/8
497	మేడా పెద్దవెంకయ్య	"	2509	2000	6	14 1/1
498	" తిమ్మక్క	"	2510	2000	45, 8, 5	8 5/8
499	రూపావతారం శేషశాస్త్రి	కడప	2511	1500	18	8 5/8
500	మయిలవరపు చిట్టిసత్యశ్రీప్రసాదరావు	గంజాం	2512	400	20	
501	మనలగంటి కామేశ్వరమ్మ	"	2513	800	14	10
502	సాంటి సత్యసీరమణ	"	2514	2000	12	8
503	కామయ్య సుబ్బయ్యలింగం	ప.కృష్ణ	2515	2000	7	14
504	సుందర బాయిమ్మ	గుంటూరు	2516	2000	10	7 1/2
505	యిమిడి లక్ష్మీనారాయణ	గంజాం	2517	2000	12	8
506	పెయ్యేరు బోర్డుస్వామి అడపిల్లలు	గుంటూరు	2518	960	18	2 1/2
507	జయలక్ష్మమ్మ	"	2519	2000	19	5
508	వేమలపల్లి శాగభూషణం	"	2520	2088	16	6
509	కాపులూరు కోటయ్య	"	2521	500	20	1 8/16

చెన్నపురి బజారుధతలు

ఫిబ్రవరి 17 వ తేదీ మంగళవారము

(1) భాస్యములు

దశిరూపం కా 1-కి	ర 80.0-0	మొదలు	42.0-0	ముగి
కీర్యము బస్తాలు		మొదలు	ర 80	
నమన తెనాలి	ర 42 గంజ	ర 14.0-0	14.8-0	
నెల్లూరు	ర 15.8-0	16.0-0		
డిబ్బి	ర 16.4-0	16.8-0		
కా/గులు కా. 164 బస్తా 1-కి	ర 8.12-0	9.0-0		
సువ్యలు	ర 20.0-0	24.0-0		

(2) వస్త్రధాన్యములు

కండులు బస్తా 1-కి ర 208	ర 11.0-0	ర 12.0-0		
నెనగలు	ర 10.8-0	11.8-0		
నెనలు	ర 11.8-0	12.4-0		
నెనములు	ర 18.0-0	16.0-0		
కండులు ర 164	ర 9.4-0	11.4-0		

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్యలనూనె కా 1-కి	ర 160.0-0	165.0-0		
నెయ్యి ను 1-కి	ర 14.0-0	22.0-0		
కొండాపురం నెయ్యి నూనె కా 1-కి	ర 55.0-0	60.0-0		
ఇతర ప్రదేశము	ర 50.0-0	58.0-0		
దేవునగనూనె గానగ కా 1-కి	ర 122	మి.కా. నూనె 118		
అమడము కా 1-కి	ర 142.0-0			

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయకము కా 1-కి	ర 155.0-0	160.0-0		
కూరకము కా 1-కి	ర 180.0-0	185.0-0		
నెయ్యి నూనె (గుంటూరు) కా 1-కి	ర 129.0-0	140.0-0		
గుంటూరు పాతకట్టు నీలిమణి ముసుగు	ర 50.55			
కాళమా నీలిమణి ముసుగు	ర 70, 75			
కెల్లము కా 1-కి	ర 35.0-0	60.0-0		
తిరిగించు కా 1-కి	ర 80.0-0	49.0-0		

(5) ఇసుము

కట్ట రకం కా 1-కి	ర 82.0-0	88.0-0		
చడంత	ర 82.0-0	85.0-0		
రత్తండు	ర 82.0-0	85.0-0		

(6) లోహములు

నండి 100 కుంటుక	ర 72.0-0	77.0-0		
బంగారము, కుంటుక 1-కి	ర 21.8-0	22.8-0		
నగరక 1-కి	ర 14.1-9			
ఇల్లడి కా 1-కి	ర 275.0-0	280.0-0		
కాగి డిబ్బా	ర 805.0-0	810.0-0		
అస్సాచిక్కిర కా 1-కి	ర 84.8-0	85.0-0		

(7) రంగులు అలిపిరే ను

అవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	ర 70 72.0-0		
తొట్టికృష్ణము	డిబ్బా			
సింహం	డిబ్బా			

(8) కూడి

కొండా కట్టకాట్ట 1-కి	ర 800.0-0			
పల్నాడు కూడి	ర 240.0-0			

(9) నూలు

కోయిలముతూరు నం 10 1/2 కేజీ 1-కి	ర 7.8-0			
నగర నం 12 1/2 కేజీ 1-కి	ర 6.4-0			
పుల్లూరు యేనుగ నం 8 1/2 కేజీ 1-కి	ర 8.12-0			
అనానుదాచారు నం 12 1/2 కేజీ 1-కి	ర 7.12-0			
నాళియేనుగ నం 20	ర 10.10-0			
జూన్ నం 20				
" " 40 వీ తేలిక అయినను	ర 18.6-0			
గోకాన నం 12 1/2	ర 8.14-0			
నూనా నం 24 1/2	ర 11.4-0			
14 1/2 కేజీల కాగి	ర 8.4-0			
నం 20 కెన్ని సింహం	ర 10.10-0			
నం 22	ర 10.14-0			
నం 12 1/2 కెన్ని సున్ను	ర 9.0-0			
నం 14 1/2	ర 9.4-0			

దంతచూరము

డబ్బి 1-కి నెల రూ. 0-2-0	డబ్బా 1-కి 1.4-0			
తూకానూరముతో పండ్లకోమలులను చిగుర్లు గట్టపడును.				
అనానుదాచారు రక్తము కాట్టకును నోటియందంధములే చేయు				
మును. పండ్లముత్యములతో తెల్లగా నుండును.				
అమ్మతొంజనం డిబ్బా, మదరాసు బొంబాయి				

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి మదరాసు.

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము

ఓంకారము చేదములకు మూలమైనట్లును గాఢతీమంత్రము మంత్రములకల్ప ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాల్మీకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణము హాస్యవహనకు మహా నీయులనేకులనేకుల సంస్కృతవ్యాఖ్యానతీరముల నేర్పరచియుండిరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపఁబడి దర్శనీయులుగను గొన్ని ముద్రింపఁబడి దర్శనసౌలభ్యము లేకయుండటముగాంచి బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముదితాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవలెను నంతరించి పండితులు పామరులు తిమతేనులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీరముల సుగమముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యందలివి శేషములగాంచి సంతసించునట్లు నొకనాఁబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును, ప్రతిశ్లోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజా గ్లేజుకాగితములమీఁద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగాఁ బ్రకటింపఁచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యైండు చేయఁబడియుండును. జీవితశేషము నిందుఁగఱచు బద్ధకంకణులై శ్రీ శాస్త్రులవారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతభర్తృములను, విహితాముష్మిక మాన్యములను గరతలామలకముగాఁ జేసి ముద్రింపఁచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుఁడు బంధించునది గ్రంథము. ఇంతవలెను బాలకాండమున నైదసంపుటములు ముద్రింపఁబడినవి. ఆయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపఁబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ దెచ్చింపఁగోరువారు కాశ్యోత నందాదారులుగా నెన్నఁబడుదురు. కాశ్యోతనందాదారులు మొదట రు 0.8-0 లు ప్రవేశింపఁగలరు. ఇతరులకు రు 1.2-0. ఇతరులకు రు 1.4-0. వివరములు మాకు వాసి తెలిసికొనవచ్చును. సంపుటము 1కి పోస్టాజులుగాక చందాదారులకు రు 1.2-0. ఇతరులకు రు 1.4-0. వివరములు మాకు వాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీ మద్వాల్మీకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,
ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలువి దువ్వనవును ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ పాడగును అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా వట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కబవరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయ. 3 బుడ్లభీరు రూ 2-10-0.

126

ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిష్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏమవాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాసేడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0

1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0

1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0

మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సాలువతెల్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాబూమఠి, బొంబాయి అని వ్రాసిన పత్రములగు

డైరిబుక్కు (1925) ఉచితము

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

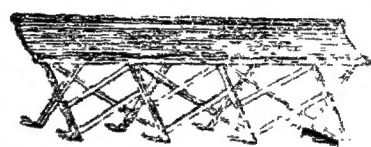
అన్ని వ్యాధులకును సులభముగా నిశిత్యచేసికొనవచ్చును. ప్రతిగ్రహమందును, ప్రతివైద్యనియోగ్యుడును యుండగలది.

1 భాగం రు 1-4-0 2 భాగం రు 1-12-0.

2851 ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆకాగ్య, జ్వర, ఎన్జె, విశిష్ట మొ॥ వ్రాయబడుచుండును. సం॥ చందా రూ 2 8-0.

పి. శి. వ. లండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, మాదిరి యుచితము. పెరిస్టేజీ- నెల్లూరుజిల్లా,

స్వదేశికాంపు ఫర్మి చరు

(1) కాంపు ఈజి

చేర్ 1 వ రకం

రూ. 7.

(2) మడిత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ 15, 2 వ రకం రూ 18.

(3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ 4,

(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ 8-8-0, 2 వ రకం రూ 8-8-0, కాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడు.

పి. వీరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్సు

1856 నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొనలసరివి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మతులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచివర్తనలైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగోరువా రీక్విరివిలాసమునకు వ్రాసులయును.

పి. శేషయ్య

సిటీట్రాక్సి కంపెనీ 1736

2/3 అంపర్స్ గానిధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వేకు పడమటికిది)

ఆ నం ద చం ది క వెల 1-0-0.

చమత్కార చుక్కలన్న చమత్కారము హాస్యరస భరితమై ఆంధ్రకరమై విశేష గ్రంథము. ఇందు శృంగార చమత్కారములు శృంగార యుక్తి చమత్కారములు సరస్వతి చతురసంభాషణములు, మధువుష్ణ నాతుర్య పద్యములు, లంబోదరుడు, మంధకన్యకు, పకల గుణాభిరాముడు, సోమరిపోతు, అమృతపాస్తి, బావమరదులు, వదిలని, తాతా మనుములు మొదలగు హాస్యపద్యములును, చిత్రసమస్యలు అనేక విశేషపద్యములు వినిపిల్లును ఆనందచంద్రికలు పెదచల్లుచున్నవి.

చమత్కార చుక్కలన్న 1904

చమత్కార పద్యములు, శృంగార పద్యములు, హాస్య పద్యములు, సమస్యపద్యములు, శేష్యలపద్యములు, శేష్య మాతల పద్యములు, విలుల పద్యములు మొదలగు అనేక విశేష పద్యములుగల చమత్కార గ్రంథరత్నము వెల రు 0-12-0.

మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు, తంబు, కృష్ణాజిల్లా.